

Forfatter: Larsen, Karl

Titel: Knud Holter

Citation: Larsen, Karl: "Knud Holter", i Larsen, Karl: *Det springende Punkt*, 1911, s. 85.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-larsenk_08-shoot-workid58472.pdf (tilgået 27. juli 2024)

Anvendt udgave: Det springende Punkt

Ophavsret: Udgiver har den fulde ophavsret.

Dog kan værket gengives i det omfang som det følger af ophavsretsretlige undtagelser om citat, kopiering til privat brug mv. Desuden kan der ske kopiering til undervisningsbrug mv. i det omfang som det følger af aftaler indgået med Copydan og tilsvarende institutioner.

Nogle af værkerne i Arkiv for Dansk Litteratur er dog helt fri af ophavsret (public domain), og så kan du bruge værket frit.

Du kan finde hvilke værker fra Arkiv for Dansk Litteratur som er frie i [denne liste](#). Har du spørgsmål til benyttelsen af et værk, kan du kontakte udgiver: [Det Danske Sprog- og Litteraturselskab](#)

KNUD HOLTER

86

87

I

DA den to og tyveaarige Knud Holter sejlede i Magsvejr og Solskin af Sted paa en Udvandrerdamper, og hans Fødeby var forsvunden i Synskredsen, følte den unge Mand sig et Øjeblik til sin indvendige Brystlomme.

Dér laa Billetten og det lille Beløb, Faderen havde tilstaaet ham, den sidste, Moderen aftvungne, Pengeseddel og Brevet til Konsulen med Anvisning paa lidt mere Penge for den første Tid ovre i det fremmede — Historien var klaret!

Nu ventede der den tidligere juridiske Student nogle Ugers Driverliv om Bord paa Skibet, og saa skulde den klares videre. Faderen var selv, helt edderspændt, bleven ved at gentage, at „nu har Du ikke mere din Fader til at klare for Dig; Du maa klare Dig selv.“

Det skulde Knud nok forstaa! Under hele Faderens sidste Formaningstale havde han bare ikke kunnet faa Øjnene fra en lille Fedteplet, der var kommen paa den gamles havanabrune Silkeslips, hvad han vilde blive rasende over, naar han opdagede det.

Naa, i hvert Fald var Knud kommen nogenlunde ordentlig af Sted, under alle Omstændigheder med pæne Klæder. Om ogsaa Faderen skældte ud, vilde han dog holde paa Anstanden og ikke sende sin Søn ud af Landet som en Forbryder — Forbryder, det var et væmmeligt Ord! Sønnen af en velkendt Embedsmand i den store Bys Magistrat og som havde næsvis Familje og mange Venner, han kunde ikke være Forbryder, det manglede bare; han maatte ordentligt af Sted, naar Omstændighederne gjorde det rimeligt! Og saa havde Faderen og Moderen altid holdt paa, at baade de selv og Børnene skulde tage sig ud overfor Omverdenen ... Det havde været helt grinagtigt at se Faderen staa overfor det flotte Sæt, som Knud havde slaaet Byens første Skrædder for, efter en Telefonopringning i den gamles Navn, der senere blev bekræftet med hans Underskrift in effigie, om man saa maatte sige. Faderen rasede over baade at maatte betale Sættet og indløse det fra Laanekontoret, hvor det var bleven stampet uden at have været paa Kroppen. Men med sin store Kærlighed til Klæder kunde han ikke lade være at beundre Stoffet, var helt forgabet i Snittet og fik ikke sine Øjne fra det fine Tøj, da han saa' det paa Sønnen, hvem det klædte fortrinligt ... man havde været noget langt nede, da man slog det Sæt paa den Maade, efter at alle Sunde var lukkede ...

Knud satte sig i Solen paa en af de smaa Skibsstole: i den første Havn skulde han købe sig en ordentlig Skibsstol til at slaa ud og ligge i; det var jo komplet taabeligt, at Faderen, med fnysende Gebærder, havde hindret ham i at gøre det straks ved Afrejsen, Beløbet var saa latterligt ringe i Forhold til, hvad han ellers havde kostet Familjen ... i det hele taget maatte Knud smile over Faderen, som Børn altid maatte smile over deres Forældre — pudsigt nok. Men det var vel, fordi Børn havde faaet Forældrenes og deres Tidsalders Udvikling givende allerede paa Vuggen ...

Den store Damper gik herlig støt og sikkert i Søen, Vejret var klart og stille, Knud følte sig mæt og egentlig fortræffelig tilpas — med den lidt ubehagelige Overgang bag sig og en sorgfri Rejsetid foran sig ...

Egentlig var han rørt over sin Moder. Hun havde altid stukket til ham, naar blot hun kunde komme af Sted med det. Og da han var 90Dreng, sad hun tit alene for sig selv og græd. Saa vilde han gerne være god imod hende, og han og hun holdt det hemmeligt for Faderen og for Søster Henny med, fordi hun ikke var til at stole paa men sladrede videre for at indsmigre sig. Der var i det hele taget meget at holde hemmeligt og altid det rareste. Naar Moderen havde købt ham en ny Kasket af dem med moderne Skygge, maatte han aldrig sige den rigtige Pris til Faderen, for med det, den gamle vilde give ud, kunde man kun faa de grimme Huer, som hverken Moderen eller Knud kunde lide. Saa tav Drengen til Gengæld musestille om, hvad alt det kostede, Moderen købte til sig selv i de flotte Butikker, hvor hun sværmede for at have ham med, rigtig fin i Tøjet, og hvor han selv elskede at komme. Tit og mange Gange havde han sagt til sin Moder, at naar han blev stor og tjente mange Penge, skulde hun faa de fineste Klæder og Hatte, og saa kyssede hun ham og

sagde, at hvis *hun* vandt i Lotteriet, skulde han ogsaa have de flotteste Klæder til at skifte med efter de forskellige Tider paa Dagen og som Vejret var til, og han skulde faa Stok med Sølvhåndtag .. og lære at ride paa den yndigste lille Hest og siden paa en flot og stor Hest ligesom Officererne ...

91

Lille Mo'er, tænkte Knud, medens han slog sin Shagpipe ud og stoppede en ny, hun maatte knibe og spare og snyde for at klare sig med Pengene. Naar Middagsmaden var sløj, kunde Faderen slaa det udkogte Suppekød hen ad Tallerkenen: „Er det første Klasses Kød, som jeg har forlangt, Du skal købe, og som der staar i dine Regnskabsbøger. Skal jeg gaa rundt med Dig en Dag til alle de Handlende ligesom med et utro Tyende?" Saa tav baade Knud og Henny ganske stille; men bagefter trøstede Knud Moderen, fordi Faderen var saa ækel, — og om det saa var Henny, sagde hun det samme, og at ingen af dem brød sig om at faa anden Mad, naar blot Moder vilde give dem et Par af de smaa Chokolader ... saa kom Æsken med Chokoladerne frem, der stod i en aflaset Skuffe, og Moderen tørrede Øjnene.

Knud rettede sig og tog en lille Tur henad Anden Klasses bare alt for korte Promenadedæk. Med Harme tænkte han paa, hvor skammeligt det altid havde manglet Moderen og ham selv paa Penge — heller ikke nu havde der været Penge nok til, at han kunde rejse paa første Klasse, med det lange Promenadedæk og de virkeligt fine Damer og Herrer. Hans gode Klæder var egentlig bare til Nar her paa anden Klasse, hvor der var jævne, saakaldte 92pæne Folk, hele og rene i Klæderne, som det hed; paa en Maade kunde man lige saa godt være gaaet paa tredje Klasse blandt de rigtige Emigranter ... Men hvis han nu kunde faa lavet noget Mønt ovre i det fremmede, skulde Piben faa en anden Lyd ... „Saa skal Du ogsaa faa Penge, Moder, til alt det, Du har Lyst til, til lutter Unytte, ikke Spor af alle de kedelige, dagligdags Ting! Du skal faa, kan Du tro, om jeg saa selv skal savne!“

„Ved Gud, om jeg selv skal savne,“ gentog han højt og følte sig helt højtideligt til Mode.

Og Faderen skulde saagu ogsaa have ... Det var jo ikke til at undres over, at Manden var gal i Hovedet. Først de dyre Skolepenge lige til Studentereksamen og saa de 4 — fire — Aar efter, da han baade skulde gøre noget ved sin Jura og tjene lidt paa Sagførerkontoret ...! Det var ikke blevet nogen* heldig Jura! Og paa Sagførerkontoret ...! „Dér mente Du nok, Du skulde studere til Forbedringshuset?“ havde Faderen brølt, ikke med Urette ... for han havde faktisk ikke kunnet gøre Regnskab ...

Som i et Glimt stod Faderens Skikkelse for Knud, med sin lapsede Paaklædning, naar han var udenfor Hjemmet, de spillende, brune Øjne, det skinnende Haar og Skæg, som til hans 93Stolthed stadig bevarede sin bløde, brunette Farve.

Egentlig passede de i Ydre udmærket sammen, han og Moderen. Hun pyntet ligesom han, lysblond, blaaøjet, lige efter Billedbogen, som Faderen sagde, naar han var i godt Humør! Og saa var der jo Figuren, som hun gjorde alt, hvad der stod i menneskelig Magt for at holde paa.

Knuds allerførste Betragtninger her i Verden havde egentlig bevæget sig om hans Forældres Ydre. Det var blevet ham paafaldende, at de ligesom skiftede Ham hver Dag.

Om Morgenen før Skolen, naar han og Søster Henny tumlede rundt med Pigen inde i Spisestuen, saa alting flød, kunde lige med et Døren gaa op fra Soveværelset og Faderen træde ud i Natskjorte, med Selerne daskende ned ad et Par gamle Bukser, uredt, med hængende Overskæg og krøllede Haandlinninger.

„Kan jeg faa Fred!“ raabte han og slog i Bordet, „den eneste Time paa Dagen!“

Og den lille Morgenpige, som var en ny hver Maaned,, rystede af Skræk.

„Jeres Moder skal ogsaa have Ro,“ brølede Faderen videre, medens Øjnene rullede i Hovedet.

Og da vidste Knud, at hans Moder laa derinde 94i Forældrenes Soveværelse, saa underlig tyk at se til og bleg i Ansigtet.

Men naar Knud efter Skolen skulde et Ærinde op paa Faderens Kontor, var Faderen flot klædt paa og finere end de andre Herrer — og han smilede og talte venligt til baade fremmede Folk og Drengen. Og naar Knud var hjemme igen fra Skole, kom Moderen fra sine Byærinder og tog sig ganske anderledes ud end inde i Soveværelset, fin og smuk med dejlige Klæder.

At man skulde vise sig for Folk! var noget, der altid blev præket for ham. Og paa den anden Side, at, naar man var hjemme, smed man Kludene, som Faderen sagde, og hvilede sig eller hængte rigtigt i for Alvor. Saa var der ingen, der saa en!

Lige fra Knud var en halv Snes Aar, havde han været med til at udføre Ekstraarbejde, som Faderen kunde faa hjem fra Kontoret. Det var Lister og Skemaer, der skulde udfyldes eller tælles sammen. Baade Moderen og han og Søsteren var i Virksomhed under Faderens Overledelse. Den gamle var selv umaadelig

ihærdig og skulde nok faa de andre til at følge med. Og de gjorde det gerne, for Ekstraarbejdet betød alle Livets Behageligheder, Gaasestegen og Teaterturene om Vinteren, Udflugterne 95til fine Skovrestauranter om Sommeren, og Klæder, nye Klæder, flotte Klæder, Betingelsen for overhovedet at kunne vise sig ude og være med.

Det var Familjens største Fryd, naar de om Sommeren i sikkert Tørrevejr, hvor der ikke kunde risikeres noget for det gode Tøj, tog fra Byen paa Jernbane anden Klasse, og Faderen saa lejede en lille Vogn, og Turen gik til en eller anden af de Restauranter ved Skov eller Sø, som var paa Mode. Der skulde være fuldt af Mennesker, helst Musik, Folk med gode Ekvipager at se paa og Bekendte, som kunde se en, og som man kunde veksle et Par Ord med.

Saa var baade Faderen og Moderen i Perlehumør og Børnene med. De spiste til Middag, allesammen med kolossal Appetit, midt inde i en Table d'hote-Sal eller paa en Glasveranda, hvor der sad tæt med Folk. Faderen talte fortroligt med Opvarteren om Vinen, der — med al hans gamle Restaurationserfaring — blev søgt ud blandt de fineste; til Kaffen valgte han sin Havannacigar af en hel Stabel Kasser med kulørte og forgyldte Billeder og Rande; og Moderen fik sin hemmelige Yndlingsdrik, en lille, gul Likør.

Ovenpaa saadan en Udflugt var der ofte 96Stemning i Familjen flere Dage, især naar Faderen kunde fortælle om nogen fra Kontoret, der havde komplimeret ham eller givet ondt af sig paa Grund af hans Flothed. Indtil saa i Løbet af Ugen Humøret sank med hver en Regning, der kom, eller hvert et nyt Krav, der blev stillet, eller hver en Uorden, som Faderen fik Øje paa hjemme, for han var pertentlig til det yderste.

„Hvis Du ikke faar lært Orden, ender Du paa Ladegaarden,“ var en af hans Yndlingsvendinger til Knud. „Tror Du, Du er født Greve og ikke behøver at bestille noget. Den Slags Folk kan have Tjenere til at samle op efter sig, om de har Lyst til det; men det blev ikke sunget for din Vugge.“

„Penge“ og „Folk“ var den Akse, hvormod Tilværelsen havde drejet sig for Knud, fra han begyndte at skønne. Penge og Folk havde han lært at respektere og frygte, elske og hade. Og overfor disse Penge og disse Folk havde gennem hele hans Barndom staaet „vi herhjemme“, som Faderen sagde. De hørte nu gang sammen, om de ogsaa gik hinanden under Øjne paa mange Maader og kunde have deres modstridende Interesser. De blev dog omsluttet af en fælles Kamp.

Nu da Knud var paa Vej langt bort, blev 97han helt blød om Hjertet ved at tænke paa Hjemmet; det var, ligesom det allerede var kommet paa en baade forklarende og forklaret Afstand. De havde dog slaaedes sammen derhjemme, saa godt de kunde; de havde dækket for hinanden, naar det kneb, lige ned til ham selv som lille Dreng, da han hos Urtekræmmerens Søn i Huset tuskede sig Smørrebrød til med den fineste Ost, bare for i Skolen at kunne prale med, at saadan fik de altid hjemme.

Egentlig først i dette Øjeblik fortrød han, at han havde lavet alle disse Historier i Stedet for at hænge i med Eksamen og tjene noget for at kunne hjælpe ordentlig til i den fælles Husholdning.

Aa, men han var jo bleven stor, og uafhængig indenfor Familjen, ung Mand, der for egen Regning skulde tumle med Penge og Folk, give ud paa Venner, Pigebørn og hvad andet, der hørte sig til, var morsomt, afvekslende, Livet!

Var det egentlig ikke meget mere end en daarlig Vittighed, naar han til almindelig Forargelse havde skrevet i en ung Dames Stambog: „Livet er en Variété“ — en Variété med stadig skiftende Numre, under pirrende Udstilling af Mænds Styrke og Kvinders Skønhed, 98til Akkompagnement af Musik og Alkohol og Bruset af mange Mennesker. En Variété, hvori vi alle optraadte, og den høstede Bifald og Penge, der mødte op med et nyt Tric, som kunde imponere Publikum.

Var det et Under, at den virkelige Variété var bleven Hovedformen i Tidens Underholdning?

Knud var kommen ind paa at dyrke Variétéen som Lidenskab i et distingueret Strugglerselskab efter Ordets rette Mening. De Mennesker beundrede han, fordi han selv havde manglet deres energiske Nerve og levet paa Spillerens Laden staa til! Indenfor disse Menneskers Selskab havde han kun holdt sig oppe ved Hjælp af et Skin; de Folk troede paa, at han havde Begreb om Forretning og tjente de Penge, han brugte; i dette Øjeblik foragtede de ham sikkert, ja nævnede vel aldrig hans Navn.

Forhaabentlig skulde de komme til det en Gang. Han havde været en daarlig juridisk Student og Sagførerkontorist, det skulde Vorherre vide; men det moderne Livs Ejendommelighed havde han vistnok faaet hurtigere og rigtigere Blik for end de fleste af hans flittige Kammerater paa Juraens Omraade. Han vilde slet ikke tale om dem af hans Studentervenner, 99der havde sværmet for Kunst og Litteratur, Samfundsforbedring og Opdragelsesvæsen! — var for Resten ikke det meste af de Folks Begejstring Forfængelighed og en underlig omskrevet Syslen med Kvindfolk og Magtstræb!

Han, Knud Holter selv, var en Praktiker. Det maatte indrømmes, at han nærmest var debuteret her i Livet som en lille letsindig Jongleur, der var styrtet ned fra sit første Nummer oppe i Højden — men han var

dog faldet i Nettet og kunde nu begynde for fra, ung og rask, i et stort, fremadskridende Land, som kæmpede direkte for Guld, uden sentimentale Mellemlid. Ti i det Udvandrerland under sydlig Himmel, som han styrede imod, var Guld gennem Aarhundreder det klart erkendte Livets Maal. Oprindeligt blev det naivt draget frem af Ertsen; nu var de store Byer derovre Guldhjerter, der forvandlede et vældigt Lands Slæb og Slid til Strømme af Guld, som gennem Jernbaner, Banker og andre fint forgrenede Aarer vendte frugtbarørende tilbage, hver Dag videre ud i Samfundslegemet, mere og mere omdannende, nyskabende, guldførende.

Knud havde nogle Venners Anbefaling til en ung Landsmand derovre, som var rejst ud fra 100et Vekselererkontor hjemme og i Løbet af faa Aar blev en anset Pengemand i det nye Land.

Ham vilde han allerførst søge; hos ham vilde han gaa i Lære.

Og naar Pengenes Sol havde smilet til ham, skulde han heller ikke glemme Forældrene og sin lille forgældede Kontordame af en Søster hjemme.

Inden Knud gik ned til Aftensmaden om Bord, skrev han paa et Kort med Skibets Billede mange tusinde Hilsener til dem allesammen.

II

Knuds Henvendelse til sin smarte Landsmand ovre i Fremtidslandets Hovedstad blev ham en pinlig Skuffelse.

„Jeg har kun taget imod Dem,“ sagde den unge Forretningsmand, „fordi jeg holder det for min Pligt at betage Dem en skadelig Illusion. Hjemme fra har man skrevet mig til om Dem, og jeg véd, at De med Deres Uddannelse — eller Mangel paa Uddannelse — kun kan anvendes ved den Art gammeldags Kontorarbejde, som her er Regeringsbureauerne for-

101

beholdt, eller ogsaa tage fat i ukvalificeret, legemligt Arbejde. Indenfor min Virksomhed kan det slet ikke være Tale om at bruge Dem. Iøvrigt vil jeg give Dem det Raad, under Deres Forsøg paa at faa Arbejde, at tage Dem godt i Agt for Landsmænd og foreløbig holde Dem til en gammel Læge, hvis Adresse jeg skal give Dem med min Anbefaling. Han hører til dem, der er færdig med Livet for sig selv og finder en Fornøjelse i at tjene andre, enten han faar Tak eller Utak for det.“

Den gamle Læge, der for Resten kun var i Begyndelsen af Tredserne, viste sig ogsaa, da Knud opsøgte ham, yderst velvillig. Han var Enkemand og havde et Par unge Sønner langt borte, hvad der øjensynlig gjorde, at han følte sig særlig tiltalt af det fremmede unge Menneske. Han skaffede ham et ordentligt Logis, og da Knud selvfølgelig ikke vilde paa Landet, og Arbejde foreløbig var vanskeligt at faa i Byen, lod Doktoren ham besørge sine Kontorforretninger, der netop havde samlet sig sammen.

Dér stod Knud igen overfor Lister, der skulde udfyldes, Indberetninger til Myndigheder at kopiere, Regninger at udskrive efter Bøger, alt det, som han kendte saa inderlig godt der hjemme fra. Det var, ligesom Kontorstolen 102atter blev skubbet ind under ham her i Guldlandet, med hele den gamle Trivialitetens Stemning i Følge. Og Doktorens Fortællinger og Forklaringer holdt meget hurtigt op at interessere ham.

Det kunde være meget underholdende, hvad den gamle Herre i sin Almindelighed berettede om Forholdene derovre; men Knud fandt, at det dog egentlig mest var for sig selv, han sad og talte, og naar hans Ord stundom sigtede direkte paa Knud, skete det med en Diskretion, der ubehageligt lod Knud ane, at Doktoren havde faaet alt at vide om ham hjemme fra.

Ofte, naar de talte sammen, havde Knud et Indtryk af, at de ligesom spillede Komædie for hinanden; men gjorde ældre og yngre egentlig ikke altid det? Og den gode Doktor kunde maaske blive ham en venlig og nyttig Mand i Tiden; men for Øjeblikket vilde han have tjent ham adskilligt bedre ved at fortælle ham, hvor han billigst kunde købe sig et fiks Slips eller faa sit Haar godt friseret end ved sine Udviklinger om Landets Fremtidschancer og de Erfaringer, han selv havde gjort.

Naar Knud sad og lyttede til Doktorens Tale, søgte hans Tanker i Virkeligheden ud efter 103 andre unge Mennesker, der havde samme Art af Trang og Lyster, som han selv.

Nogen Tid efter mente han at have fundet netop saadan en Kammerat.

Det var en ung Landsmand, Kai, der var ansat i et stort Magasin. Og deres Venskab fæstnedes i høj Grad, da Kai en skønne Dag kunde skaffe Knud en Lagerplads i Magasinet.

Saa takkede Knud hurtigt Doktoren for hans Velvilje og flyttede sammen med Vennen i hans Pensionat. Den gamle Læge sagde ikke noget til det, men saà blot et Øjeblik paa Knud lidt mere betragtede end sædvanligt. —

Kais Plads var god, og han kunde bruge en hel Del Penge. Knud havde selvfølgelig maattet begynde smaat, og det kom hurtigt til at knibe for ham med at holde Trop, naar Kai og han var ude sammen, og han dog ikke vilde staa tilbage.

Nogle Gange maatte han ty til Doktoren og laane Penge under Paaskud, der ikke var helt redelige, og som han næsten formodede, at Doktoren gennemskuede. Men den gamle Herre sagde i hvert Fald intet, og Knud var glad, naar han slap bort fra ham med Penge i Lommen og atter med denne underlige Fornemmelse af Komedietspillet mellem ældre og 104yngre, eller af at Doktoren ligesom lod ham løbe i en Line.

Mellem Kai og Knud var der intet Komedietspil. Livet laa for dem saa forbavsende ens i sit Forløb og Maal.

Det store Magasin, hvor Kai allerede havde en anselig Stilling, og Knud kunde gøre sig Haab om snart at avancere, udvidede sin Omsætning fra Maaned til Maaned; det oprettede Filialer i den store By og i andre Byer; der var Perspektiv i Tingene, og man arbejdede dér sammen med en Hær af andre unge Mænd med samme Feltraab og samme Taktslag fremad. Dem fulgte hele Horder af unge Forretningsdamer som et evigt skiftende Harem.

Men for Knud kunde Pengene stadig ikke holde Trit med Marchens Tempo i det lidt aandeløse Kompagni.

En skønne Dag stod han paa nøjagtigt samme Punkt som hjemme, og efter en Række Udveje, der kun hjalp for en kort Tid, tog han en Dag i et ubevogtet Øjeblik oppe paa Lageret nogle ganske nødvendige Ting til sin Garderobe.

Det blev ikke opdaget og gav ham frisk Mod; Udvalget var overvældende; de Ting, han tog, spillede i Forhold til Omsætningen ikke mindste Rolle; desuden havde han efterhaanden 105faaet en sikker Overbevisning om, at han ingenlunde var alene om saaledes at sætte lidt af Varerne i Omløb.

Men en Dag oppe paa et af Gallerierne greb en Inspektør ham paa fersk Gerning.

Da han dér pludselig stod overfor Manden, der var ligesom skudt op af Jorden foran ham, gøs Knud, som han aldrig havde gjort det før, saa det løb ham koldt ned ad Ryggen og Tænderne klirrede i Munden.

Det var ham et underligt Spring fra allehaande mere eller mindre filosofiske Betragtninger ud i Virkeligheden.

Han blev ført ind til en af Cheferne, der hørte tavs paa Inspektørens Beretning.

„Paa Gaden med ham,“ sagde han bare.

Knud tænkte, at det var dog overmaade naadig sluppet.

Han gjorde uvilkaarlig en Bevægelse hen imod Døren.

Men Inspektøren traadte i Vejen for ham: „Det vil sige, foreløbig bliver Du her, min Ven, vi er ikke helt færdige endnu,“ og han lukkede Døren op til et Rum ved Siden af Kontoret.

„Derind med Dig!“

Knud fik et Puf i Ryggen, Nøglen drejede 106sig om i Laasen efter ham. For første Gang i sit Liv var han berøvet Friheden.

Han kunde næsten have givet sig til at græde. Saadan pinte det ham, rent fysisk syntes han.

Ligesom et Barn, der har ondt i Maven og ikke kan komme ud, trippede han en lille Tid frem og tilbage mellem nogle Kasser, som fyldte op i det ellers tomme Rum. Vindue var der ikke noget af, Lyset kom fra en Rude midt i Loftet, højt oppe til Vejrs. Om han saa fik stablet alle Kasserne derinde ovenpaa hverandre, kunde han ikke naa derop og slippe ud ... han vilde jo desuden være faldet ned længe forinden .. og hvis han var naaet derop — hvad vendte saa den Rude ud til? Nej, der var ikke andet at gøre end at sætte sig paa en Kasse saa længe og vente — paa hvad? Vilde de hente Politiet — og lade ham straffe? Saa var det dog godt, at det ikke var hjemme; her var man saa lidt kendt. Hjemme havde han kunnet risikere, at en af hans Bekendte sad ved Protokollen. Det var jo det lykkelige ved at være ude, at man var lige paa Livet løs uden alle disse Mellemed af Familje og selskabelige Hensyn. Men paa den anden Side var det ogsaa derfor, han

var kommen til at *stjæle*. Det vilde aldrig være faldet ham ind 107hjemme, netop fordi det var saa ligefremt, saa umiddelbart: man trængte til noget, trængte haardt til det; der bød sig en Lejlighed til at faa det, og man tog det, tog det med sine egne korporlige Hænder, selve Genstanden, og gemte den paa sin Krop, sin egen Krop, eller skjulte den, med Risiko for at blive grebet, bogstavelig talt grebet med Hænder og holdt fast. Det var noget ganske andet end at give Penge ud, der var blevet en betroet for Regninger, man havde indkasseret, eller lignende og saa bagefter svindle nogle Penge sammen hos Folk til at dække for, ikke at tale om at tage paa Kredit uden at kunne betale — det blev dog altsammen ganske anderledes middelbart end dette her, som gik paa Kroppen løs.

Der drejede en Nøgle om i Døren, Knud rejste sig op fra sin Kasse.

Det var Overinspektøren, som traadte ind, en svær, mørk Mand med Mave, hængende Overskæg og smaa, sorte Øjne.

„Naa, saa Du har stjaalet!“ raabte han og slog med en tyk løs Haand Knud saa stærkt lige i Ansigtet, at det knaldede, som om to Stykker Brædder var bleven klasket mod hinanden.

Det sved i Knuds Kinder og lynede for hans 108Øjne; han var lige ved at kaste sig over Manden i en Blanding af Skræk og Had.

Men den anden løftede haanligt Armen ligesom parerende lidt i Vejret. „Du vil maaske gerne meldes til Politiet?“

Knud tav.

„Vil Du?“ spurgte den anden højt.

„Nej,“ fandt Knud sig nødsaget til at svare.

„Naa — hm, saa kan Du nøjes med at blive udstillet.“

„Udstillet?“ fór det ud af Knud. „Hvad er det — ?“

„Det skal Du nok faa at se,“ hoverede den store Mand, „nu kan Du følge med.“

Han næsten sparkede Knud ud af Døren igen og ind paa Kontoret.

Der stod en ny en af Cheferne. Det lille Sæt fine Sokker, som Knud var bleven grebet i at stjæle, laa endnu paa Skrivebordet.

„Hvor meget har Du stjaalet foruden?“ spurgte Overinspektøren.

Knud sagde nøjagtigt, hvad det var for Ting, han havde taget.

„Har Du det hjemme?“

Chefen gjorde en utaalmodig Bevægelse.

Inspektøren brød hurtigt af: „Ja, saa kan Du beholde dine Tyvekoster — og blive udstillet 109med dem her over Armen.“ Han greb Strømperne.

Chefen saà paa Uhret.

„Nu gaar jeg,“ sagde han ligegyldigt.

Inspektøren bukkede forbindtligt og ærbødigt. —

Hans Tone blev en Grad højere og mægtigere, efter at den overordnede var gaaet.

„Ja, min Ven,“ sagde han, „nu skal vi lige straks være færdige.“

Han ringede et Signal, satte sig saa ved Skrivebordet og malede med Mærkeblæk en stor Indskrift paa et Stykke Lærred.

„Se saa —“ han stod ligeoverfor Knud og viftede med Lærredet, for at Indskriften kunde blive godt tør — „nu tager Du Sokkerne over Armen, og saa faar Du denne Inskription paa Brystet ...“

Med et rask Tag greb han bag om Opslaget paa Knuds Jakke: „Et Par Knappenaale? .. Jo, det har Du dog. Tusind Tak!“

Der kom et Par af de haandfaste Karle fra Magasinet ind.

„Ja, nu er vi klar,“ sagde Inspektøren med et Nik til Folkene, medens han holdt Lærredet frem foran Knud, som læste: Jeg har *stjaalet*.

Knud vovede ikke at sætte sig til Modvæрге, 110da den anden fæstede Plakaten paa ham, og de store Karle sløvt såa til, men det kogte i ham af Raseri over at være andre Mennesker saa underlegen; hvis han havde turdet gribe den store Skrædersaks, der laa nogle Skridt fra ham, og med dens Spidser gøre Inspektørens gemytligt plirende Øjne til blodige Klatter — han kunde have skreget af Fryd, Lykke, Vildskab!

„Marche!“ lød Kommandoen, og det gik ned ad Trapperne med Overinspektøren i Spidsen og Karlene bagefter Knud.

Da de kom ud paa det øverste Galleri, såa Knud straks, at Forretningstiden lige maatte være forbi; der var ganske stille; kun den fede og støvede Luft fra de mange Mennesker, som havde været her, stod endnu tæt i det vældige Lokale; men nede paa Bunden af Kuppelsalen skimtede han en større Gruppe, som var i en vis drivende Bevægelse; da han naaede nærmere, kunde han kende forskellige Ansigter af dem, der såa opefter; det var øjensynlig Personalet, som var forsamlet ...

For alle disse Mennesker var det altsaa, at han skulde udstilles, antageligt til Skræk og Advarsel.

Optoget naaede ned i den store Hal, og 111Knud blev stillet med sine Sokker over Armen og Plakaten paa Brystet imellem de to Karle.

Overinspektøren holdt en med mange Hentydninger spækket Tale, som han fremførte med den inderligste Glæde over al sin Magt.

Knud såa dem, baade Damer og Herrer, mange, som han kendte, og mange, som han ikke kendte, passere forbi sig, paa Vejen hjem, med Overtøj paa; allesammen betragtede de ham med samme tomme Blik og havde samme ærbødige Holdning overfor Inspektøren; om det saa var Kai, var der ikke en Mine, som skilte ham fra de andre.

Endelig var det forbi.

„Skrup af!“ sagde Inspektøren, medens han snuppede Sokkerne fra Armen af Knud, og gik med de to Karle.

Knud fandt ned i Garderoben, hvor hans sølle Hat hang ganske ene paa en Knage. Og saa stod han paa Gaden.

Paa Gaden i dobbelt Forstand! tænkte han, og saa kunde han slet ikke tænke mere.

Han var opfyldt af Had og Sult. Blot han havde kunnet stikke Ild paa Magasinet eller skyde Overinspektøren med en Revolver eller næsten bare stikke Ild paa noget og skyde en eller anden i dette forbandede Samfund af 112Mennesker, der havde Magt over en og hævnede sig paa en!

Uagtet Knud kun havde de Par Skilling, der laa løse i hans Lomme, gik han dog ikke hjem for at spise i sin Pension, hvor der, efter Skik og Brug herovre, var betalt forud for Ugen. Han søgte ind paa en Restauration.

Den var som alle i Byen undtagen de fineste, hvor han ikke engang kunde købe sig en Portion Suppe, stor, halvsmudsig og uhyggelig med en Mængde Smaaborde uden Dug, fedtede Opvartere og et blandet og skødesløst Publikum, der spiste noget nær som Karle i en Folkestue og gjorde sig hurtigt færdige. Maden var hastigt tilberedt og kraftesløs, kun Drikkevarerne kunde gaa an.

Knud drak et stort Maal sort Rødvín, der ligesom satte Sjælen lidt til Rette i Kroppen paa ham. Han rullede sig en Cigaret. Der blev Raad til endnu et Maal Rødvín, og han røg et Par Cigaretter mere ...: hvad skulde han nu finde paa? Naar det endda havde været først paa Maaneden, saa han havde haft Penge og kunde være bleven noget længere i Pensionen ... hvis han overhovedet efter det, der var sket, kunde være bekendt at blive der, hvor Kai boede ...

Blodet løb ham igen helt brusende til Hovedet 113ved Tanken paa Kai, som oven i Købet havde skaffet ham Pladsen. Men der var jo ikke noget at stille op, han maatte igennem det .. og foreløbig gaa hjem igen ... til det lille sjofle Pensionat, hvor han egentlig aldrig havde kunnet forstaa, at Kai med sin gode Løn vilde bo — men naturligtvis, saa blev der saa meget desto mere tilovers til at more sig for ...

Da Knud traadte ind i Pensionatets Korridor, vilde Uheldet, at at han løb lige paa Kai, der kom ud fra Spisestuen med en brændende Cigar i Munden.

Knud prøvede et Øjeblik paa at lade, som om han ikke havde kendt ham i Korridorens Halvmørke; men

den anden tog ham gemytligt om Skuldrene.

„God Morgen, min Herre,“ sagde han i en lystig Tone og skubbede ham ind i sit Værelse, der laa lige overfor Spisestuen.

Derinde så han Knud leende ind i Øjnene med sit lille, kønne, runde, lyse Fjæs, hvor Overskægget sad over de hvide Tænder som to smaa bløde, tilklippede Tandbørster.

„Den lavede Du mindre heldigt!“ sagde han bare.

Knud betragtede ham ganske forbløffet.

„Har *Du* ogsaa stjaalet?“ fór det ham uvilkaarligt 114 ud af Munden som den eneste naturlige Forklaring paa Vennens Holdning.

„Hold Kæft!“ sagde Kai bare og lo igen. „Vil Du have en Cigar? — Jeg har Raad til Cigarer idag.“

Han rakte en lille oplukket Pakke med Cigarer frem mod Knud.

Knud tog en af Cigarerne.

„Jamen hvad skal jeg nu finde paa?“ spurgte han og slog ud med Haanden.

Kai strøg en Tændstik.

„Tænd!“ sagde han.

Knud adlød.

„Hvad Du skal finde paa?“ spurgte Kai, medens han smed Tændstikken paa Gulvet og lod en Røgsky bølge lige op i Næsen paa Knud. „Det maa Du virkelig selv lave. Jeg gav Dig en Tjans, og den har Du ikke kunnet klare. Saa maa Du skaffe Dig en ny; jeg har dem ikke paa Lager.“

Det hele blev lige med et saa underligt ligefrem for Knud. Behageligt ligefrem. Der var ikke Tale om, at han havde begaaet noget urigtigt, bare noget dumt.

„I Bøtten kom Du jo ikke dengang,“ hørte han Kai sige, lige akkurat i Fortsættelse af Knuds egen Tankegang.

115

„Hvis jeg nu var kommen i Bøtten?“ kunde Knud ikke lade være at tilføje.

„Ja, saa maatte Du sgu være kommen ud af den igen; men den skal ikke være rar at være i, og Tiden gaar imedens. Det plejer heller ikke at være med Penge, at man kommer ud.“

Knud havde ikke mere Ild paa Cigaren.

„Tænd ordentlig,“ sagde Kai og rev en ny Tændstik af, „Du staar jo helt og falder i Staver. Hovedet op og rasl med Kobberpengene i Lommerne, saa Folk tror, det er Guldstykker!“

Knud nikkede. Det med „Folk“, der skulde imponeres, kendte han hjemmefra.

„Det kan saagu ikke nytte at tabe Modet,“ blev den anden ved, „for saadan en Komedieforestillings Skyld. Vil Du ud at solde med mig i Aften? Jeg har Penge. Jeg har lavet en lille Forretning for en Mand, der skal ud at handle paa Landet, saa der er Mønt i Kassen.“

Knud følte pludseligt den gamle Soldeglæde slaa op om sig, Musikken, Tobakken, Drikkevarerne, Pigebørnene og den hele Bølgen af Spænding og Anstrengelse under et bedaarende Højtryk. Kai var en brillant Fyr, en god Kammerat.

„Tak for det!“ sagde han.

Og kort efter var begge de unge Mennesker 116 i travl Beskæftigelse med at blive saa flot udhaledede som muligt til Turen, der skulde begynde i en første Klasses Variété og derfra over en mondæn Restaurant gaa videre med Damer. Knud fik hos Kai en fiks, prikket Vest at laane og et Slips, der passede til den, saa at han kunde blive korrekt i Toilettet; en ung engelsk Herre i Pensionen overlod ham en høj Hat. Hos den fineste Frisør i Byen blev derpaa de unge Gentlemen gennemført behandlede, medens Hattemageren strøg de høje Hatte af, saa de lyste som Sabelklinger ned ad Siderne.

I Droske kørte de ned ad den menneskefyldte brede Bulevard og krydsede mange andre Køretøjer med

fine Damer og elegante Herrer

Turens første Maal var den snart verdensberømte, saakaldte Marmorvariété

Nøjagtig Maanedsdagen efter at Kai og Knud var kørt ned ad Palmebulevarden til Marmorvariétéen, stod Knud en Morgenstund i en 117bundsmudsig Gade med høje og svinske Huse, der havde skaldet Puds af ligesom i Sygdom. Han havde ikke turdet ligge ude i den kolde Nat, men var taget ind i et usselt Herberg for det meste af de Par Skilling, han havde faaet for sin Vest.

Nu havde han absolut ikke mere, han kunde blotte sig for, uden at blive nøgen. Og Kulden var i Tiltagende. En Kulde under Palmer, meget mere bidende, syntes han, end den, han havde kendt hjemme fra Norden.

Knud dinglede over en Bulevard ned ad en af de brede Gader. Han kunde føle Træbrolægningen gennem Hullerne i Støvlesaalerne, medens en skarp Vind slog i Skøderne paa hans latterligt udseende Selskabsfrakke, som han havde maattet beholde, fordi det andet Tøj bedre havde kunnet sælges til Arbejdsbrug.

Han troede nok, han turde sige, at han havde været uamindelig uheldig.

Der var formelig overfyldt saa at sige i alle Brancher, hvor han kunde tænkes at komme i Betragtning, og under Kais og hans Solderier havde de nok været heldige og truffet sammen med Nyankomne, der havde Penge; men enten rugede de over dem som Gniere, eller ogsaa vilde de bare solde dem op.

118

Det havde jo Knud og Kai hjulpet godt med til.

Solderierne havde været af dem, Kai kaldte Kæde-Sold. Deltagerne havde sluttet den ene Morgen med Aftaler for den kommende Aften, hvorpaa de af dem, der havde Forretning at passe om Dagen, gjorde det, saa godt som muligt, medens de andre holdt Pigebørnene og sig selv vedlige paa bedste Maade, indtil man om Aftenen mødtes igen.

Der var en Pige, som havde forelsket sig i Knud.

Det var for hans krusede Øjenbryns og hvide Tænders Skyld, havde hun sagt. Men heller ikke hans lange bløde Hænder havde hun kunnet holde sig fra.

Nu, i sin Elendighed, saa Knud den faste og smidige, stærke, unge kreolske Pige for sig. Svimlende Overmaal i Pragt, Fornøjelser og det, hun kaldte Kærlighed, var hende Livets eneste og sande Mening. Hendes Yndlingsroman, som laa i stor illustreret Udgave paa hendes Toiletbord, og som hun aldrig blev træt af at læse, handlede netop om en fattig ung kreolsk Pige, der fra Arbejderske og Gadedame blev ikke blot et af de store Demimondenavne, men virkelig Fyrstinde. Og saa føjede Frøken Angela til, at Fyrstinden fik de 119yndigste Børn. De stod ikke i Bogen; men dem erklærede Angela, at hun vilde have til at køre i Vogn med.

„Synes Du, hun er kønnere end jeg?“ kunde hun triumferende spørge Knud og slaa op paa en af Illustrationerne i Bogen.

Knud gad vidst, hvad hun egentlig vilde have sagt, hvis hun saa ham her, med Huller i Støvlerne og frynsede Benklæder. Dengang havde han for Resten ikke blot ingen Penge givet hende, men hun havde givet ham mange Penge for at han skulde være flot, naar hun var ude med ham. I Længden var det jo alligevel ikke gaaet, og Knud kunde heller ikke rigtig holde Trop med hendes Fordringsfuldhed, der forlangte en ensformigt genkommende Pathos. Saa havde han været ganske anderledes beruset af en lille halvgrim Pige hjemme med en lukket Mund og et dejligt Haar, og som han aldrig rigtigt kunde blive klog paa.

Han stod stille ved en af den elektriske Sporvejs Holdepladser.

Skulde han alligevel køre ind til Angela og tigge hos hende? Maaske vilde hun tage imod ham som Faderen mod den fortabte Søn, klæde ham i Herlighed og slagte Fedekalven. De krøllede Øjenbryn og hvide Tænder og bløde Hænder havde han jo dog endnu.

120

Det hørte til Knuds Erfaringer fra den store Udvandrerby, at Masser af Mænd ubekymret levede af, at Kvinder solgte deres Kærlighed. Han havde allerede lært mange at kende, der, i hvert Fald naar det kneb, betragtede det som den eneste naturlige Udvej. Oprigtigt talt, hvis det endnu havde været, da han havde ordentlige Klæder paa Kroppen, vilde han ikke have betænkt sig paa at gaa op til sin Dame og bede hende stikke ham nogle Guldstykker, til han kunde faa noget at bestille — uagtet de var skiltes lidt i Uvenskab, dengang han endnu var fin Herre. Den Sort Piger glemte hurtigt; han skulde snart have faaet hende gjort god igen, og hun, ligesom andre Kvinder, betragtede det i og for sig kun som rimeligt, at de gav Mænd, de kunde lide, Penge; inderst inde var de henrykte over at kunne gøre det — selv om de naturligvis, naar de af helt andre Grunde blev gale i Hovedet, benyttede det imod dem

Men nu, som fuldkommen Lazaron i Tøjet, generede han sig ligefrem, var undselig, som en Kvinde vilde være det, hvis hun skulde vise sig frem for en gammel Elsker, udmagret og forgrimmet ... nej, Angela var der ikke noget at lave med.

Det var nu ogsaa forbistret hurtigt, han var 121kommen saa langt ned ad Bakke, som det var sket. Da Soldeperioden i Løbet af fjorten Dage efterhaanden tabte stærkt i Glans og tilsidst ikke lod sig forlænge af Mangel paa pengestærke Deltagere, havde Knud staaet der, smidt ud af Pensionatet, som oven i Købet for noget Tilgodehavende havde beholdt det bedste af hans Garderobe, Resten var nu pantsat eller solgt i Løbet af andre fjorten Dage, hvor der ikke havde været Arbejde at opdrive paa noget Kontor, Lager eller ved lignende nogenlunde anstændig Beskæftigelse. Hos Doktoren havde han engang вовet sig ud at slaa nogle Penge under et Paaskud, som han egentlig undredes over, at den gamle havde taget for gode Varer — hvis han ikke atter engang havde gennemskuet ham men ladet som ingenting.

Knud spekulerede og spekulerede: Han turde ikke mere gaa ud til Doktoren, som i Mellemtiden nok havde faaet Skandalen fra Magasinet at vide. For Resten skulde den gamle Herre ogsaa nu være bortrejst for en Maanedstid til Provinsen

Aandsfraværende såa han flere Sporvogne køre forbi sig; der var slaaet en Tanke ned i ham.

Han vilde ryste den af sig, men kunde ikke blive den kvit: Doktoren var borte, det var en 122Kendsgerning. Saa glemte Husholdersken nok at holde Laagen i Gitteret ud til Gaden laaset, naar hun rendte paa Sladder hos Konen lige overfor. Det var noget af det, Doktoren evigt skændte over. Og Husdøren stod næsten altid aaben. Den førte lige ind i Korridoren, hvor Lejlighedens Værelser laa til begge Sider.

Knud kendte alle Forhold i Huset paa det nøjeste, fra den Tid han havde siddet paa Kontor der, vidste ogsaa, at hvis den gamle havde lukket sine Stuer af, nu, han var borte, laa Nøglen til Brug for Husholdersken i den øverste, uaflaasede Del af det store, runde Hjørneskab, der stod i Korridoren Inde i Doktors Arbejdsværelse stod i Skrivebordsskuffen til venstre altid en rigelig fyldt Pengekasse ... Aa, men Sludder, der var naturligvis ingen Penge i den, nu han var ude at rejse

Knud slentrede videre ... noget maatte han saagu finde paa; ellers kreperede han simpelthen i Løbet af nogle faa Dage, for det gjorde Folk herovre, naar de ikke kunde klare sig selv. Naturligvis var det forbandet med at stjæle — og saa nederdrægtigt risikabelt! Men hvad skulde han gøre? Hekse Penge op af Gaden kunde han ikke. Det var egentlig meget godt, at Doktoren havde sine Penge med sig, saa kunde Knud ikke føle sig fristet dér, for 123det var jo ikke pænt at stjæle hos en Mand, der havde gjort en godt — skønt paa den anden Side, det kunde ikke nytte at prøve paa at stjæle, undtagen hvor man kendte Forholdene. Ellers blev Risikoen bare endnu mange Gange større. Og det var dog Hovedsagen. De stjal som Ravne overalt i Byen, naar bare de fandt Lejlighed. Og det ikke engang af Nød! Tjenestefolk stjal af Princip; Kommiser og Kasserere, saa meget Kontrollen tillod; det gik videre og videre, meget højt op; blev ligefrem en Driftsudgift, de besiddende maatte regne med, og det var jo i Grunden rimeligt. Knud opfattede Socialisternes Teorier som Barnevrvøl med deres Snak om, at Arbejderne skabte Værdierne, der saa for største Parten blev snappet bort af den onde Kapital. Værdierne blev sikkert nok væsentligst skabt af den personlige Energi, som vilde gaa Pokker i Vold, hvis Arbejdersyndikater, med deres sagte Arbejdtempo og stormende Kiv og Kævl skulde styre Udviklingen. Men, som Tingene nu laa, tog Kapitalsiden nok lidt vel rigeligt som sin Andel, saa det var kun rimeligt, at den, foruden Politi og Fængsler, betalte alle de Millioner, der nødvendigvis maatte blive hugget og rapset og knebet, naar Folk skulde kunne nære sig nogenlunde ...

124

Knud var standset paa et Hjørne for at købe et Par ristede Smaafisk hos en Sælgekone. Han blev staaende og spiste dem.

Gaden blev netop asfalteret. Der var en Arbejdsstyrke i Gang ude paa Kørebanen, og fra en stor Beholder trak den varme Tjærelugt i en tynd, blaa Røg hen over Knud,

Pludselig såa han Forældrene hjemme for sig og Gaden, hvor de boede. Det kom saa voldsomt og livagtigt, at han var lige ved at give sig til at græde.

Aa, ja — det var den hede Tjærelugt i Solskin, som fik ham til at tænke paa dem hjemme! Netop i saadan

klart og køligt Solskinsvejr var der mange Gange bleven asfalteret paa Fortovet ved Forældrenes Gade. Som Dreng havde det tit moret ham at betragte Arbejderne og se store Stykker Asfalt blive brækket løs, medens Gryden kogte den nye sorte Bryg færdig; han havde kendt en af Formændene, der hilste saa ærbødigt paa hans Fader ... I fem Maaneder havde han nu ikke skrevet hjem, ikke siden han havde sendt et Kort fra Magasinet om, at han var bleven ansat dér.

Dengang fik han Brev fra Moderen, at de var glade over, det gik ham godt: hun havde ikke haft Tid til lange Epistler, og Faderen tilføjede blot en Hilsen. Siden havde Knud ikke skrevet, i den seneste Tid nu slet ikke, — Penge kunde de umuligt sende flere af efter den sidste Aareladning; og saa var Tiden gaaet ... om nogle Dage eksisterede han maaske slet ikke mere ... Saa vilde Moderen græde og faa store Bekymringer med Sørgetøjet — den lille Moder, som havde saa faa Penge og saa gerne vilde tage sig lidt pænt ud!

Knud rystede helt paa sig for at blive af med sine Tanker; Sælgekonen ved Siden af ham spurgte, om han ikke vilde have et Par ristede Fisk til; men han turde ikke give sine sidste Penge ud allerede nu.

Langsomt drev han videre op ad Gaden, gennem Asfaltrøgen.

Han blev først rigtig vakt til Bevidsthed igen ved, at Arbejderne paa den ene Side af Kørebanen pludselig blev højroede. Det var nok Italienerne! En Formand kom til. Stemmerne tog Fart. Den lille Menneskegruppe splittedes ad med stærke Gestus og løb sammen igen under tiltagende Larm. Pludselig skilte en Mand sig ud med rasende Gebærder, svingede sin Skovl højt i Haanden, smed den hen ad Gaden imellem Asfaltbrokkerne og gik under larmende Skældsord af Formanden og de andre ...

Knud var gaaet saa nær hen, som han turde, 126han stod og såa paa Skovlen, der blev liggende, som den var kastet, og derpaa efter Manden, der blev ved at gaa, men af og til vendte sig i Farten, truede med Næverne og skældte, saa det næsten lød som Skrig ...

Saa bukkede Formanden sig ned og tog Skovlen op.

„Kan Du tage fat?“ spurgte han Knud, der stod og gloede paa ham.

„Javel!“

Hvorfor ikke? tænkte han Der er jo ingen, der ser mig ...

Han blev hurtigt sat ind i Arbejdet med at røre Asfalten sammen og faa den tværet ud med Skovlen

Om Aftenen var han gennemskiddet og meget stiv over Ryggen, men havde en Dagløn i Lommen og kunde møde igen den næste Morgen.

IV

I Løbet af otte Dage lærte Knud den Sved at kende, som ikke perler Panden en varm Sommerdag eller kan gøre Flippen blød og Haanden klæbrig, men som springer frem under strengt legemligt Arbejde, løber salt ned i Øje og Mund og næsten vadsker Kroppen.

Han lærte ogsaa at kende den fuldkomne Ligegyldighed for hvad han smed sig paa, naar Trætheden og Søvn greb hans møre Lemmer som bedaarende Svimmelhed.

Men i Storbyens urene Hede, der var ligesom aandet ind og aandet ud af Millioner, lærte Knud ogsaa, med Lemmerne dirrende af Træthed, hvor herligt Alkohol kunde bringe sunkne Kræfter til at rejse sig igen og trodse netop denne lokkende Træthed og Søvn, som dog kun var Bevidstløshed. Han kunde vægre sig ved at kaste sig hen som et Dyr efter Arbejdet; der var Tider, hvor han ønskede at tale højt op om alle mulige Ting og Forhold og slaa i Bordet og spille Tærning og Kort, saa der blev lidt Spænding i Livet. Og naar han havde tjent godt, kunde han ogsaa føle Trangen til at prale med det og vise sig som den, der kunde give noget ud paa de andre, der nu engang var omkring ham.

Tiden gik forbavsende hurtigt, uden at der blev Stunder til overhovedet at finde det mærkværdigt, at han virkelig var bleven Arbejdsmand.

Blandt de Mennesker, han stødte paa, var der en Del Pagas, man maatte tage sig i Agt 128for, som ikke

var til at tro mere end Dyr, der pludselig bed, uden at vide hvorfor. Naar de ikke slog den Mand fordærvet, de var bleven gale paa, eller tog med Magt den Urkæde, der skinnede dem i Øjnene, var det kun af Frygt for Politiet, og det var ikke helt sjældent, at de gjorde det alligevel; men hvordan havde det sig egentlig i den Henseende med Menneskene fra de Lag, han tidligere havde kendt til, fra regnet, at de var mindre vant til at bruge deres legemlige Kræfter!

Ellers kom han godt ud af det med de andre Arbejdere, for saa vidt han havde noget at gøre med dem; de levede med deres Kvindfolk og soldede og arbejdede lige saa godt som de fine Folk; nogle holdt paa Pengene, og de fleste gav dem ud; mange pralede og enkelte holdt deres Mund; de fleste var misundelige, men adskillige ligeglade, og nogle holdt af at hjælpe andre. Naturligvis lugtede de jo ikke alle lige godt og havde rædselsfulde Hænder.

Det var Knuds eneste rigtige Sorg, at han selv fik disse tykke, næsten ophovnede Hænder, der ikke kunde blive rene i Neglene. Men han skulde snart faa dem fine igen, ogsaa faa anderledes Klæder end dem, han nu havde købt sig; det gjaldt bare om at holde ud og have noget at staa imod med, saa at han kunde søge en rigtig Plads, naar Sjoeverarbejdet var omme.

Selve Arbejdet havde han ingenting imod, da man nu engang var nødt til at bestille noget; tværtimod havde han en ubestemt Fornemmelse af, at der i dette legemlige Arbejde med at lægge Bro i Gaden og bære Sten til Huse og hvad det ellers kunde være, var ligesom mere Bund end i de herreklædte Stodderes Lakajarbejde for Publikum, som han kendte det fra Sagførerkontorerne og Magasinet. Og det syntes ham, som om den kedsommelige Udholdenhed med fysisk Arbejde, der gav et synligt Resultat, lærte ham noget underlig nyt, som han bare ikke rigtig var klar paa. Men han hverken brød sig om eller havde Tid til at spekulere ...!

Saa kom imidlertid Arbejdsløsheden baade for det almindelige simple Arbejde, som Knud var kommen ind paa, og endnu mere for de Stillinger, som han havde Lyst til at søge.

Han havde nogle opsparede Penge at holde sig til og blev ved at søge med en Haardnakkethed, som om han til syvende og sidst dog kunde tvinge Arbejde frem. Men det vilde ikke lykkes.

Tilfældigt mødte han en Dag Kai paa Gaden. Han saa som sædvanlig godt ud i Klæderne, var rødkindet og i fortræffeligt Humør.

„Hvad Satan,“ sagde han og drejede rundt paa Knud med et prøvende Blik ned ad hans Tøj. „Det er nok ikke fra Pariserkrædderen, dette her! Jeg troede for Resten, Du var kommen ud paa Landet ovenpaa den lille Delirium, vi lavede efter din Sortie fra Magasinet. Og med de Arbejdsnæver kunde Du da ogsaa godt have været der. Har Du Penge?“

Medens de gik ind paa en Kafé og fik en Genstand sammen, bekræftede Kai, at Tiderne virkelig var bleven sløje, han havde selv maattet laane Penge; men det gjaldt bare om ikke at tabe Humøret, og holde paa Klæderne, saa kom der nok tilsidt en Tjans; han kunde desværre ikke give Knud nogen mere; men for Resten duede det næsten aldrig med det, andre gjorde for en; det var nu hans Erfaring! ..

Tjansen vilde imidlertid ikke komme for Knud, hverken med Pladser eller med grovt Arbejde, og hans Penge slap ganske op. Af og til fik han en Dags Arbejde ved Havnen; men ogsaa det blev forbi.

Man sagde almindeligt blandt de arbejdsløse, at der var Arbejde at faa i en anden større By, som laa to Dagsrejser derfra med Dampskib. Men paa ingen af Baadene, som gik derhen,

131

hen, blev det Knud muligt at faa noget at bestille, saa han kunde komme derover; al Gerning om Bord var bestandig optaget.

Flere Gange var Knud gaaet igennem Gaden, hvor Doktoren boede og havde set, at han naturligvis var kommen hjem igen. Men han vilde ikke gaa derind og bede om Penge, da han med Sikkerhed kunde gaa ud fra, at Doktoren vidste Besked med Historien fra Magasinet. Og det var saa besynderligt, at, efter at han havde arbejdet som almindelig Arbejder og nu havde gjort alt muligt for at faa Arbejde igen, syntes han ikke, han kunde finde sig i Bebrejdelser eller Formaninger eller saadan noget, som den gamle Herre med al sin Venlighed dog rimeligvis vilde komme med.

Sælge af den Smule Tøj, han havde faaet samlet sig igen og holdt Hus med, saa godt han kunde, vilde han heller ikke. Han havde ikke behøvet Kais Raad for at vide — fra forrige Gang — at det var det sidste stejle Bjerg at rutsje ned af ...

Til sidst gik han i sin Nød op i en national Laane- og Understøttelsesforening, der bestod i Byen, og som han ganske vist i sin første Tid havde faaet nogle Penge fra, der ikke var betalt tilbage; men den skulde jo da netop hjælpe Landsmænd, der var i rigtig Nød!

Herren deroppe paa Kontoret underkastede Knud et ret udførligt Forhør, som han ikke helt kunde bestaa uden at lyve.

Derpaa tilstodes der ham nogle Penge, men ikke saa mange, at han kunde rejse bort for dem.

Da Knud igen stod paa Gaden med Pengene i Bukselommen, kunde han være vendt om og have smidt dem i Ansigtet paa Manden derinde.

Den Mand havde gjort ham til Løgner og Tigger for noget, som han havde sagt Tak for og skulde være taknemmelig for, men som ikke var noget værd.

Der brusede en Følelse af Modbydelighed, Trods og Uvilje op i Knud. Endnu samme Nat gik han ud og drak og soldede alle Pengene op paa nogle gemene Buler. Et Pigebarn, som han havde truffet, holdt det gaaende med ham endnu i nogle Dage; saa vilde hun ikke mere.

For at holde Livet oppe, maatte han trodse sine Principer og sælge af den Smule Tøj, han ejede ud over det nødtørftigste til at staa og gaa i.

Nogle Dage endnu hængte han i Opstillingerne af Arbejdsløse udenfor Pladser og Fabrikker.

Saa drev han omsider med sine sidste Skillinger 133i Lommen ved Aftenstide paa Maa og Faa igennem Byen.

Uden at have tænkt over det, var han ad en Tværgade kommen lige ned paa Doktorens Hus.

Gitterlaagen ud til Gaden stod aaben.

Det gav et Ryk i ham, saa han var lige ved at vende om.

Huset bagved havde været mørkt — —

Knud gjorde et Par usikre Skridt frem og tilbage ... Saa ligefrem *løb* han ind ad Gitterlaagen og op ad den lille Stentrappe. Gangdøren gik op for hans Greb, han famlede blot et Øjeblik i den mørke Korridor, fandt den uaflåse Dør ind til Doktorens Arbejdsværelse lige ved Siden af hans Sovekammer.

Han stod stille et Øjeblik og hørte kun sit eget Hjerter slaa. Saa tog han om Dørgrebet og traadte ind.

Omridsene af Skrivebordet var tydeligt at skimte. Knud vidste, hvor Doktoren havde sin lille Værktøjskasse, og at der i den laa et Stemmejern, som han nok skulde faa Laasen op med.

Men den gamle maatte først komme hjem og være gaaet til Ro og faldet i Søvn.

Forsigtigt krøb Knud ind under den store Sofa og lagde sig til Rette.

Han havde gjort det hele i en rivende Hast, ogsaa for slet ikke at komme til at tænke.

Det var nu alligevel lidt nervøst dette her — og utroligt, som Hjertet kunde slaa, ligefrem med tydelige Svup, som han godt kunde høre. Men det manglede bare, om man nu tabte Aandsnærværelsen —. Blot han ikke kom til at hoste eller nyse, efter at Doktoren var kommen! ... Om han dog ikke heller skulde løbe sin Vej! Men Vinduerne var jo tilgitrede, som alle Vegne her i Byen; der var kun samme Vej tilbage, som han var kommen! Saa risikerede han at løbe lige i Armene paa Husholdersken eller Doktoren selv, inden han slap ud af den lille Gitterdør til Gaden ... Tjup! ... der smækkede den i, Gitterdøren!

Det var vel Doktoren.

Nej, det maatte have været Husholdersken ... uagtet han ikke kunde høre hende gaa, i Korridoren eller de andre Værelser; men Doktoren vilde være kommen herind straks.

Nu vilde Knud se at holde sin Besindelse rigtig sammen, tænke ganske klart og fornuftigt, der var ingen Vej tilbage, væk *maatte* han jo ... fra dette Arbejdsløshedens Helvede ... til en anden stor By ... hvor der sikkert nok var bedre ...

Det forekom ham, at han tænkte, ligesom naar Tænder klapper, stødvist og dirrende ...

Men nu! Han var lige ved at fare op og slaa Hovedet mod Underkanten af Sofaen; Gitterdøren havde smækket igen. Saa kroget som muligt trak han sig helt ind mod Væggen ...

... Hen over Tæppet gik Doktorens langsomme Skridt.

Der lød et ganske lille Knæk.

Nede i sit Skjul så Knud de brede Ben paa Bordet foran Sofaen og et Stykke af Tæppet blive belyst. Han kunde ogsaa nogle Øjeblikke se Doktorens Fødder, der virkede saa underligt store; men saa fjernede de sig igen.

Ja, naturligvis vilde han sætte sig henne ved Skrivebordet — det, som Knud skulde — bryde op ... fordi han *maatte* væk med Skibet til den anden store By, hvor der kunde blive noget at gøre. ...

Men Doktoren havde ikke sat sig.. han *maatte* være gaaet ind i Soveværelset ... og have ladet Døren staa aaben ... Knud kunde mærke det paa en Luftning, der trak helt ind her under Sofaen ... det *maatte* være fra det aabne Gittervindue derinde....

Knud fik ligesom lidt mere Ro til at kunne gøre sig klart, at nu gjaldt det om at ligge roligt, ¹³⁶til den gamle var kommen i Seng og sov fast, saa faa Tag i Sedlerne under Smaapengekassen og vente, til Bagervognen tidligt om Morgenen havde været her. Da stod utvivlsomt Gitterlaagen aaben, til Trods for alle Doktorens Forbud, og Husholdersken var i Køkkenet paa den modsatte Side af Huset; Doktoren stod først op og tog sit Bad senere — aa, det hele skulde nok gaa ...

Han dukkede sig uvilkaarligt. Doktorens Trin var kommen igen, nu i Morgensko. Knud så hans Fødder i Slæberne passere ... Saa lød hans lidt besværlige Sætten sig til Rette.. det *maatte* være i Stolen ved Skrivebordet

Knud ventede og ventede ... pludseligt syntes det ham, som om noget underligt stort noget kom faretruende ind paa ham, han greb for sig og — vaagnede!

Der var ganske mørkt omkring ham; han slog sit Hoved alvorligt, inden han fik sig orienteret. ...

Du gode Gud, som han havde baaret sig ad! Hvis han nu havde sovet igennem! Mon det var sent?

.. Det var ganske sikkert, at Doktoren ikke var i Værelset mere. Knud krøb forsigtigt ud og lyttede først længe uden at rejse sig op. Saa fandt han stille Vej hen til Værktøjskassen. ¹³⁷Den stod paa Plads i nederste Hylde af den store Reol ved Vinduet.

En lille Smule Spektakel gjorde det, da han fik trukket Stemmejernet frem, som han skulde bruge.

Han blev staaende ubevægelig en lille Tid efter, for ligesom at faa slettet hver en Lyd ud igen i Luften.

Skridt for Skridt og uden mindste Lyd naaede han Skrivebordet, lagde sig lige saa lydløst paa Knæ og satte Stemmejernet ind ved Laasen; Nu rask!

Det gav et temmelig kort Knas.. et til.. et til vistnok lidt for voldsomt.

Han *maatte* puste lidt, ligesom før, for at se at faa Uroen vidsket ud igen ...

Men pludselig blev han greben af Rædsel. Det forekom ham ganske tydeligt, som om det nu var ham, der hørte fremmede Lyde, inde fra Doktorens Soveværelse.. igen ... sagte Trin.. svuppene ... af bare Fødder ... den gamle var vaagnet ... nu lød det ikke mere.. han stod maaske lige ved Døren derhenne ...

Det kogte i Knuds Ører af Spænding. Han syntes, at han evigt *maatte* blive siddende her paa Hug med det Stemmejern i Haanden uden at turde røre sig ...

Men da han længe — længe, syntes han, ¹³⁸ikke havde kunnet opfatte nogen Lyd, satte han atter Jernet til.

I samme Øjeblik, som Træet havde knaset, lød Doktorens Røst, bestemt og fast, sikkert lige bag ved Døren.

Knud var røget op.

„Hvem er derinde?“ spurgte Doktoren højt.

Knud svarede ikke.

„Jeg véd, der er nogen derinde,“ lød det igen. „Hvem det saa er, gaa med faste Skridt hen til Vinduet og bliv staaende dér; ellers telefonerer jeg straks efter Politiet.“

Det fløj gennem Knuds Hovede, at den forbistrede Telefon i Doktorens Soveværelse havde han helt

glemt.

Men det var ham alligevel ikke muligt at røre sig af Stedet, og han var kommen forfærdeligt til at ryste.

„Gaa hen til Vinduet med faste Skridt, og bliv staaende dér!“ lød det igen.

Saa fik Knud taget sig sammen til at gaa derhen med saa hørlige Skridt som muligt.

„Hold Hænderne op!“ lød det igen. „Ellers skyder jeg straks.“

„Er Hænderne oppe?“

Knud fik mumlet et Ja frem. Han vilde have givet aldrig det for at kunne have bekæmpet 139sin Uro. Men alting dingledede paa ham ligesom Benene paa en fuld Mand.

— Det var saa meget mere fortvivlende, som Doktoren nu kom ind med et Lys holdt forsigtigt bagud for sig og Revolveren parat, men fuldkommen rolig.

Da han såa den anden staa der, med løftede Hænder, spurgte han først en Gang; „Hvem er det?“

Men saa gik han hurtigt nærmere.

Han kendte Knud.

„Saa var det jo godt, jeg ikke straks ringede paa Politiet, sagde han bare. „Sæt Dem ned, De kan jo daarligt staa op.“

Knud var langsomt kommen nogle Skridt ind i Stuen. Doktoren havde sat Lyset fra sig og samlede Stemmejernet op, som Knud havde ladet ligge paa Gulvet. Stilfærdigt gik han over Gulvet med det og lagde det paa Plads i Værktøjskassen.

„Sæt Dem!“ sagde han saa igen til Knud.

Knud kunde lige dumpe ned paa den nærmeste Stol.

„Ja,“ sagde Doktoren, „nu maa De jo blive liggende her, og saa følges vi ud af Huset i Morgen.“

Han gik ind i Soveværelset igen og kom tilbage 140med et Tæppe, som han lagde paa Sofaen.

„Hvordan Pokker er De kommen ind? Døren herfra ud til Gangen laaser jeg jo selv hver Aften og tager Nøglen med mig.“

Knud fortalte det, saa godt han kunde.

Doktoren såa hele Tiden paa ham, medens han hørte paa den hakkende Forklaring, som Knud, trods alle Anstrengelser, ikke kunde gøre bedre.

Saa tog han en Flaske i sit Skab paa Væggen og skænkede et stort Glas.

„Drik det,“ sagde han til Knud. „De er meget medtaget.“

Knud tog Glasset og drak.

Det var Portvin, og efter at have faaet det ned holdt han op med at ryste.

„Ja, det er ikke værd at snakke videre om Tingene i Aften,“ sagde Doktoren.

Han skænkede Knud et halvt Glas til; „Tag nu den Godnatsnaps, og saa ligger De da altid bedre paa Sofaen end *under* den. Godnat!“

Han gik. Men Knud følte kun hans Godmodighed som en tilintetgørende Fornemmelse af egen elendig Magtesløshed....

Om Morgenens ved Frokosten, hvor Knud ikke kunde andet end spise med glubende Appetit, 141forlangte Doktoren ren og klar Besked om alle hans Oplevelser, og Knud fandt, han kunde jo ligesaa gerne fortælle det hele som stikke noget under Stolen; det var ogsaa for besværligt at prøve paa at lave noget sammen.

Doktoren hørte opmærksomt efter, gik saa hen ved Skrivebordet og skrev et Brev.

„Se nu her,“ sagde han og viste Knud Adressen paa Brevet. „Det er en paalidelig Mand, som jeg kender

helt igennem. Han lever paa Landet, ude paa de store Sletter og har før taget sig af unge Folk hjemme fra. I alt det, De har fortalt mig, er der det eneste lille Lyspunkt, at De i et Par Maaneder har lært legemligt Arbejde at kende. Det er nemlig det egentlige Arbejde her i Verden, min Herre, og som der er „Velsignelse“ i, for at bruge et noget gejstligt Udtryk. Men det skal jeg nu ikke komme nærmere ind paa. — De vil forhaabentlig have indset, at kan det være vanskeligt for andre Mennesker at klare den store By, saa vil det for Dem nu for Øjeblikket være umuligt, om man saa gav Dem Favnen fuld af Guld. I Overmorgen har jeg Svar fra den Mand, jeg nu har skrevet til. Saa møder De her hos mig og vi bringer det hele i Orden. Foreløbig faar De saa meget, at De kan leve, til vi ses igen. 142Og saa begynder det ny Liv, som det hedder i Romanerne. Er vi enige?”

Knud svarede Ja!

Men da han gik ud ad den lille skæbnesvangre Gitterlaage sammen med Doktoren, tænkte han, at paa Landet lod han sig dog ikke smide saadan uden videre.

Og da Doktoren to Dage efter havde faaet Svaret fra Manden derude, ventede han en Uges Tid forgæves.

Saa laa der imidlertid en Aften, da han vendte hjem til Middag, en Skrivelse fra Centralfængslet i Byen med indlagt aabent Brev fra Knud.

Det fremgik af de to Skrivelser, at Knud sad arresteret for Tyveri af en Kuffert, som han havde skullet transportere for en Rejsende nede ved Havnen.

Han skrev selv i de ynkeligste Udtryk, at hvis Doktoren ikke kom og forbarmede sig over ham, maatte han omkomme.

VI

Doktoren kendte Varetægtsfængslerne i sit Nybyggerland med Levninger af gammel romansk 143Kultur. Der var ikke europæiske, renlige Celler og tilstrækkelig, jævn Forplejning; Fængslerne havde kun til Opgave at bevare de indespærrede fra at slippe ud, til de havde faaet Deres Dom; Fangerne skulde holdes under Laas og Lukke og lige akkurat i Live — hvis nogen af dem kreperede, kunde det for Resten ogsaa være ligegyldigt, naar hans Sag ikke var af større Vigtighed.

Han læste Knuds jammerfulde Brev igennem endnu en Gang.

Med hvert Aar, Doktoren tog til i Alder, var han bleven mere og mere Læge, lige netop Læge, og havde fundet sin Tilværelses eneste Mening i at læge og flikke sammen, saa godt han formaaede det, og saa overlade Livet, Skæbnen, Vorherre Resten.

Der var jo store Forskere, Eksperimentatorer, Videnskabsmænd indenfor Medicin og Kirurgi, som — gennem talrige Vildfarelser — førte Videnskaben videre; de syntes ham en Art Kunstnere, med Kunstnerens Ærgærrighed og Forfængelighed, med Kunstnerens Foragt for det Menneskemateriale, der gik til Spilde for at frembringe den skønne Kunst.

Hvor underligt det end lød, for hver Dag længere han levede, og for hver Gang mere han såa Menneskenes Mangel paa Sammenhæng 144med sig selv, deres Skrøbelighed og Upaalidelighed, fik han større og større Overbærenhed med dem, og følte sig mere og mere opfordret til at hjælpe dem, med hvad han formaaede.

Stundom sagde han til sig selv, at det var vel kun en Art Medfølelse med egen Skrøbelighed, og *hans* ejendommelige Art af Forfængelighed, naar han satte det højest, som var det eneste, han selv formaaede. Ligemeget, saadan var det nu engang. Han vilde ingen dømme, men hjælpe Mennesker, saa godt han var i Stand dertil, og være tilfreds dermed — maaske selvtilfreds derover — saa kunde Resultatet blive saa lille og kortvarigt, som det vilde, ja maaske i dybere Forstand slet intet.

Hvad kunde Mennesker dømme? Hvad kunde de overhovedet skønne? Var ikke allerede deres eget Indre dem en mørk Skov endsige andre Menneskers!

Aldrig glemte han et Tilfælde herovre fra det fremmede Land, som var blevet hans andet Fædreland. Han var bleven opfordret til at udtale sig om en Landsmand i dette nye Land, der vilde ægte en ung Kvinde, som

han havde truffet hjemme. Manden var moralsk forkommen, en Svindler og Løgnhals af en Landmand og Landhandler, der tog Folk ved Næsen 145 ved en tillidindgydende Opræden og et vist storstilet Ydre. Han var legemlig langt nede. Fra en Hustru, der med Føje kunde rette bitre Anklager imod ham, levede han adskilt, viste ingen Interesse for sine halvvoxne Børn, var over de halvhundrede — og den Kvinde hjemme, der havde forelsket sig i hans Skikkelse og flotte Væsen, var en stille, nydelig ung Pige paa et Par og tyve Aar, der selvfølgelig havde lidt Penge, som Fyren vel vilde have fat i.

Selv den svageste Samvittighedsfølelse maatte paabyde Doktoren gennem aabne Udtalelser at gøre sit til at redde den unge Kvinde fra aandelig og fysisk Ruin. Og han udtalte sig ud fra ivrig Retfærdighedstrang, ganske uforbeholdent. Men den unge Pige rejste under alle rettænkende Menneskers harmfulde Protester bort med den anløbne, halvgamle Mand. Og Underet skete. Eller rettere sagt, menneskelig Skrøbelighed i Indsigt og Dom aabenbarede sig atter en Gang og paa en Maade, der i hvert Fald kurerede Doktoren for hele Livet. Den lille unge Pige, som han havde villet redde fra en Slubbet, reddede faktisk baade Slubberten og sig selv, om man vil udtrykke sig saaledes, eller Slubberten viste sig paa Bunden ikke at være nogen Slubbet, hvis man foretrak 146 et andet Ordkasse-Udtryk for sin Uvidenhed; Kendsgerningen var, at lige saa ussel en Ægtemand, Fader, Landmand, Handelsmand, Medborger den udskregne Mand før havde været, lige saa god blev han det bagefter, og hver Gang Doktoren traf Ægteparret og deres Børn, der selvfølgelig blev kærnesunde til Trods for Faderens ominøse Sygdom, følte han sig som den, der uden egen Fortjeneste havde undgaaet at begaa en Forbrydelse....

Og nu denne Knud her, der var kommen saa galt af Sted! Som gammel Praktikus havde Doktoren til at begynde med villet lade ham prøve paa at faa fat i en Virksomhed, der ikke fjernede sig for meget fra hvad han hidtil havde kendt. Man burde aldrig skræmme den Sort anløbne unge Mennesker ved straks at lave Forvandlingskunster med dem, men støtte dem til ved egen Hjælp at skaffe sig Arbejde efter deres Lyst. Naar dette vigtigste Skridt var gjort, kunde Resten følge med den erhvervede bedre Indsigt. Taalmodigt og uden at genere med nogen Art af Spørgsmaal havde Doktoren hjulpet Knud til at holde sig oppe, indtil den rigtige Vilje overfor Arbejde kunde vokse sig frem i ham. Men Hjælpen havde været forgæves. Til Tak havde Fyren kun villet stjæle 147 fra ham og derefter gjort Nar af hans gode Vilje til alligevel at hjælpe ham ud fra sin bedste Erfaring! Der syntes aabenbart ikke at være særdeles meget ved den unge Mand, for ikke at sige, at han syntes at være komplet moralsk fordærvet og ude af Stand til at lære, selv af sine mest skæbnesvangre Dumheder.

Men der var maaske alligevel et arkimedisk Punkt inde i ham, hvorfra han kunde omvendes i ret Forstand, noget, der var dunkelt for ham selv og for andre, men som var der og pludseligt kunde aabenbares.

Og saa var han under alle Omstændigheder et af Jordens mange Millioner stakkels Mennesker, som en Læge ikke nægtede sin Lindring — varede den end kun nogle Øjeblikke!

Hvad var saadan et Menneske? En mislykket Prokuratorstudent, Søn af jævnt stillede Embedsfolk, der vilde — og til Dels skulde — virke udad til med mere, end de i Virkeligheden kunde svare dl. Strandet paa Udvendigheden, Forfængeligheden, Pengejaget allerede under sit Livs Opsejling! Og saa smidt herover!

Ikke naaet videre end til det samme Samfund, han havde forladt, blot i en endnu farligere Skikkelse. Et Menneske, hvis Liv var bleven anlagt paa at vinde Færdigheder til at komme fremad med, i Stedet for indvendig 148 styrke til at kunne leve paa. Straks de første Vanskeligheder paa denne Vej mod noget, der i Virkeligheden intet havde med Liv og Sjæl at gøre, havde bragt ham til at ville gaa uden om Arbejdet ved at stjæle, da han ikke kunde komme til at bedrage. Tørhed i Følelsen, Svaghed overfor tomme Nydelser, Energiløshed, havde ladet ham glemme Taknemmelighed, Ansvar, Pligt, alt det, som havde til Forudsætning Varme, Klarhed og Stolthed.

En sørgelig Slakke var han fra den skæbnesvangre Proces, der formede de store kapitalistiske Byer og undergravede gamle, bærende Samfundslag.

Allerede et Vrag.

Men dog et Vrag af Kød og Blod, med nogen Mulighed for Genrejsning i Kraft af sin Ungdom. Maaske slumrede der dog et eller andet Sted i ham lidt af det, man i gamle Dage kaldte Sjæl! —

Det var bleven sent, da Doktoren begav sig paa Vej. Efter at have kørt i Sporvogn en halv Timestid stod han af, for at gaa det sidste Stykke gennem et frit Villakvarter ud til Fængslet, der var et omdannet gammelt Kloster, som laa paa en Pynt med Udsigt ind imod Havnen

Doktoren knappede Frakken til, for det var koldt. Den sydlandsk lysende Stjernehimme 149 over hans Hoved syntes ham at indeholde et talende Symbol. Al denne Sødme og Dybde og Straalen i Stjernerne mod den bløde mørke Himmel var kun Millioner af Kloders udeltagende Glans. Han var i sit Liv kommen ganske bort fra at kunne begejstres over Verdensaltets Uendelighed, saa vel som over Menneskesamfundets saakaldte store Interesser. Erkendelsens Vandringer ud i Verdensrummet indbragte ham kun Kulde, og det

vældige Brus af Menneskenes mangfoldige økonomiske, politiske, kunstneriske Kampe havde for hans Øre alt for haard en Klang af Magtsyge og Forfængelighed. Saadan et enkelt Menneske som den unge Fyr, han nu skulde ud at se til, var jo i og for sig fuldkommen overflødig for det, man yndede at kalde Menneskehedens Udvikling; han betød mindre end et Fiskeæg i Havet, naar man brugte denne Udvikling som Maal. Men havde dette menneskelige Fremskridt selv noget Maal? Og var dets rette Dommer alligevel ikke de rent menneskelige Følelser, som knyttede sig til hver enkelt lille Individ? De Følelser var ofte meget flygtige, men de bestod dog deres Tid, havde gjort deres Nytte, et Minut, en Time, et Døgn eller længere; hvad var varigt undtagen det kolde Hav og den haarde Sten? Som Læge havde han vandret 150Vejen, der laa imellem Svagheden og Døden, og set mangen en menneskelig Følelse skyde frem som en Blomst paa Træet. Om den var nok saa uanselig, og om den — som de fleste af Livets Blomster — ikke naaede at bære Frugt, den havde dog haft et Øjeblik's Betydning — og der var da endelig ogsaa Blomster, som kom til at bære Frugt, Frugt for det Liv, som var enkelte Menneskers og det eneste, der virkelig var Liv. Kollektivt Liv var Vrøvl... Knægten derude havde i hvert Fald en Mo der...

Doktoren standsede ved Fængselsporten og ringede paa.

Vagten kendte ham og gav ham Lov til at komme ind i den aabne Klostergaard. Et Par enkelte Gasblus brændte i de fliselagte, over dækkede Gange, der løb rundt om Gaardspladsen; ellers var der mørkt.

Og bitterlig koldt, tænkte Doktoren. Han skimtede, at der var fuldt af Mennesker i Gangene og at mange af dem laa ned.

„Der er ikke Plads inde?“ spurgte han Skildvagten, som stod paa Post.

„Nej —. Men de fleste af dem holder ogsaa mere af at ligge herude.“

„At sige ikke, naar det er saa koldt,“ tilføjede han med et lille Grin og var lige ved at 151stikke sin forfrosne Næse op i Ansigtet paa Doktoren.

Slutteren kom til.

Doktoren nævnede Knuds Navn.

„Jeg skal raabe ham op!“

„Vent lidt,“ sagde Doktoren, „sig mig, sover de her om Nætterne — paa de bare Fliser?“

Den anden trak lidt paa det: „Ja — de fleste har jo Raad til at købe sig en Madras og et Tæppe. Jeg kan nu ikke huske, hvordan det er med ham rigtigt.“

„Naa, maaske De saa vilde kalde paa ham?“

Slutteren strakte sin Lygte lidt frem for sig og raabte højt Knuds Navn. Der kom nogen Bevægelse mellem de Skygger, som endnu gled frem og tilbage inde under Halvtagene.

Manden gik videre med sin Lygte og raabte Navnet igen.

Nogle underligt blege Stemmer derinde fra gentog velvilligt Navnet, øjensynligt i Haab om at faa deres Hjælpsomhed lidt belønnet.

„Nu kommer han,“ meldte Slutteren.

Doktoren gav ham lidt Sølvpenge til sig selv og en Haandfuld Kobber til de andre arme Sjæle.

Saa stod Knud for ham.

152

Doktoren tog ham med ud i den aabne Gaard til en Lygte, dér stod.

Knud var nærmest Skind og Ben. Han havde en Sixpence trukket langt ned i Nakken og en tilknappet tynd Jakke sladskende om sig.

„Er der Vest under?“ spurgte Doktoren.

Knud rystede paa Hovedet.

„Jeg fryser fordærvet,“ sagde han bare med et helt ondt Blik.

Doktoren så ham ind i Øjnene og tog hans Haand.

Den var klam og kold. Men at Pulsen var normal, følte Doktoren med det samme.

Han stod lidt uden at sige noget.

Knud så urolig paa ham.

„Doktoren vil da hjælpe mig?“ spurgte han helt klynkende.

„Ellers fryser jeg fordærvet,“ gentog han, næsten hidsigt, da Doktoren tav.

Doktoren vidste, hvad det vilde sige, naar der ligesom lagde sig en sviende Istep omkring selve Livsvarmen. Det var ubetinget saa sløjt med Knud, som han aabenbart selv aldrig havde drømt om, at det kunde blive. Men syg var han ikke. Derfor virkede Kulden paa en Maade endnu haardere.

„Doktoren hjælpe mig“ ... det lød helt tiggeragtigt i Klang.

153

„Bare den ene Gang endnu ... at jeg kunde købe mig en Madras ...

Og et Tæppe,“ kom det hurtigt efter....

„Og saa en lille Smule til lidt mere Mad ogsaa,“ blev han ved.

„Og lidt bedre Tøj,“ afbrød Doktoren tørt, „og min Mellekomst hos Konsulen for at faa Straffen formildet og saa en god Plads og lidt Penge paa Lommen ...“

Knud så ganske forfærdet op; det havde han ikke ventet.

Og Doktoren tænkte ved sig selv, at da han gik herhen, havde han egentlig heller ikke ment, at han vilde handle, som det nu paa en Gang gik op for ham, at han burde. Men han var jo nu dog Gud ske Lov Læge og turde bruge en Kniv efter hurtigt fattet Skøn.

„Jeg hjælper Dem ikke denne Gang, min gode Knud,“ sagde han, „ikke med saa meget som en Madras og et Tæppe, og jeg skal sige Dem hvorfor. Det er ikke, fordi De ikke lod mig hjælpe Dem paa den Maade, syntes var den rigtige, men vilde gaa Deres egne Veje — det vilde have været det allerbedste, om De blot havde kunnet klare Dem paa egen Haand. Det er endnu mindre, fordi jeg tit til ingen Nytte har gjort hvad De bad mig om. Lige saa lidt skal det være Straf, fordi De lønnede mig med at ville stjæle hos mig, da De syntes, det var nemmest for Dem dér. Jeg kender overfor Dem, min gode Knud, hverken krænkelse Forfængelighed eller nogen Form af Hævngerrighed. Men for Deres egen Skyld skal De nu engang for alle vænnes af med det, man slipper til, enten det saa er at stjæle eller laane Penge eller springe om som herreklædt Lønslave. De skal spore Følgerne af Deres Dumheder paa Deres fordi den er det eneste, De kan straffes paa, da Moral er bleven Dem et terra incognita, hvad den vel for Resten altid har været. Og De skal straffes paa Kroppen ikke med nogle Omgange Klø, for de bliver for brutalt afleveret og gaar for hurtigt over til, at de kan hjælpe; deraf blev De blot opsternasig. Men den langsomme, daglige Sult og Kulde, som De selv har forskyldt, og som De maa klare Dem igennem selv — den blive Hjælpen for Dem, den Hjælp, som kun Straf kan blive. Eller ogsaa maa De krepere. Hvad jeg nu ikke tror, De gør. — Har De forstaaet et Muk af alt dette her?“

Knud tænkte bare paa, at han frøs saa forfærdeligt og nu altsaa ikke vilde faa noget Tæppe.

Han svarede ikke.

„Ja, det kan ogsaa være lige meget,“ sagde Doktoren, „De skal ikke forstaa dette her med Deres Forstand, men simpelt hen ved at De æder Dem igennem det. Og hvis det ikke lykkes, saa har der ikke været noget at stille op.“

Knud så paa Doktoren med klaprende Kæber og dirrende Mundvige; han kunde have klamret sig til den gamle Læge, bare for at faa det Tæppe. Men han turde alligevel ikke.

„Jeg fryser fordærvet,“ var det eneste, han fik frem igen en Gang.

„Saa De fryse fordærvet,“ sagde Doktoren roligt. „Men naar De nu alligevel ikke gør det, fordi det er utroligt, hvad et Menneske kan udholde, der baade og vil, og naar De er bleven fri Mand igen, saa staar mit Hus Dem aabent som Deres bedste Vens. Naar De da kommer til mig, véd jeg nemlig, det kan nytte at gøre noget for Dem. Saa har De kunnet gaa noget igennem, ikke alene fordi De maatte det, men fordi De vilde det. Og saa skal der ikke mangle Dem paa al den Hjælp, som jeg kan give. Paa Gensyn Knud Holter!“

Dermed gik Doktoren.

Men Knud gav sig til at tudbrøle som et Barn....

Ingen hindrede ham i at blive ved at græde, saa længe han overhovedet kunde; ikke et 156 Menneske vendte Hovedet efter ham; Folk herinde kunde se sig ganske anderledes forrykt.

Til sidst var Knuds Graad ligesom gaaet i Staa af sig selv; han smed sig paa de bare Stene og ventede blot, at hans Krop skulde blive saa kold, at Livet hørte op; varmt Blod syntes han slet ikke mere, at han følte i Aarerne.

Trods alt faldt han i Søvn og vaagnede igen til sin egen Forbavselse ...

Og saa begyndte Dag at gaa efter Dag som en uafbrudt Kamp mod Kulde og Sult under andre Menneskers fuldkomne Ligegyldighed.

For der var ikke en i Fængslet, som gav ham en Krumme af den Mad, han selv kunde spise, eller en Flig af det Tæppe, han selv skulde svøbe sig i. Og ingen ynkede ham, fordi enhver især forekom sig selv mest ynkværdig. —

VII

Knud følte en Tid lang et bittert Had til Doktoren og fandt, han var en ondsindet Bøddel, der naturligvis alligevel havde villet hævne sig.

Naar han pintes af Kulden og Sulten, den 157 fuldkomne Uvirksomhed og lige saa fuldkomne Mangel paa Deltagelse, kunde han som et dybt krænket Barn ønske sig Døden for at straffe Doktoren for al hans Haardhjertethed.

Men Manden havde jo selv sagt, at hvis Knud ikke kunde staa dette her igennem, betød det, at der under ingen Omstændigheder havde været noget at stille op med ham! Det var ligefrem ikke rigtig muligt at komme nogen Vegne med det Had til Doktoren ...

Og lidt efter lidt gik Knuds Medynk med sig selv og sin Skæbne over til et trodsigt Forsæt om, at stod han end forladt af alle Mennesker, vilde han alligevel ikke give fortabt.

Der kom ogsaa Dage, hvor Vejret var mildere, og Sulten vel ikke hørte op men dog lod være med at murre altfor galt.

Naar Knud da fandt sig en Plads i en Smule Solskin, kunde der endog brede sig en ejendommeligt behagelig Følelse i hans Sind: han var saa overraskende alene som ingensinde tidligere i sit Liv, alene med sig selv, som det hed med en Vending, han egentlig aldrig før havde forstaaet.

Noget af det meget, Knud havde villet bede Doktoren om, var Penge til Papir og Frimærker, for at kunne skrive hjem. Han havde allerede forestillet sig, hvordan han vilde skrive 158 til sin Moder, ubehersket og inderligt, trygle hende om Tilgivelse og putte sig hos hende som dengang, han var Barn.

Nu brugte han sin sidste Kobberskilling til et Kort, hvorpaa han blot skrev mange Hilsener, og at det gik ham godt i sin Plads.

Naar han fik dette gaaet igennem, skulde han nok skrive udførligt, men uden Klage.

Og uden Anger — for det, han stod i nu, var en Kamp for at redde sit Liv. Og det havde den gamle sagt meget rigtigt, at hvis han bestod den, havde han erhvervet sig Retten til at leve ved at vise Viljen til at leve.

Saa skulde han ogsaa tage fat.

Afmagret og kraftesløs vilde han være, naar han engang slap ud herfra; men noget følte han, at han vilde have vundet, som nok skulde hjælpe ham til at faa de legemlige Kræfter igen. For dem maatte han have, som da han svang Skovlen og Hækken inde i Byens Gader. Og ud i Naturen maatte han med sine Kræfter, som Doktoren ogsaa havde ment det. Det vidste han jo godt fra andres Fortællinger,, at herovre var der endnu Natur, ude paa de store Sletter kæmpede Landnamsmænd med Naturkræfter, der gav med overdaadig Miskundhed og røvede med uhjælpelig Haardhed. Den jomfruelige Jord skulde kunne bære 159 i en Fylde, der berusede alle Menneskenes vegetative Drifter, og Tørke kunde dække de afsvedne Sletter med

døde og døende Dyr, som maatte forgaa for Naturens følelsesløse Magt.

Alt det havde han hørt om med sit Øre — aldrig før forstaaet med sin Sjæl.

Men nu, da han værgede for sit Liv imod al Tilværelses elementæreste Fjender, Kulden og Sulten; nu, efter at han havde prøvet det Arbejde, som Doktoren kaldte for det egentlige, hvor Lemmerne blev lagt i, saa Sveden sprang; nu følte han en Trang til netop gennem saadant Arbejde at faa jaget denne Sult og denne Kulde langt ud over store Sletter i en frugtbar Kamp paa Liv og Død.

Holde ud, passivt taale og lide maatte han endnu, narre Sulten og Kulden for saa mange Kræfter som muligt, indtil Øjeblikket kom, hvor han kunde vende Spydet om og gaa angrebsvis til Værks..

Da Knud, efter udstaaet Straf, igen stod paa Gaden, vidste han, at der kun var et eneste Sted i Verden, hvor han baade skulde og kunde gaa hen.

Og da han forlod Doktorens Hus, havde han for første Gang i sit Liv lært, hvad Taknemmelighed vilde sige. Det var en dyb Erkendtlighed imod et andet Menneske, som gjorde en det muligt at gøre, hvad man selv fandt rigtigt og fremfor alt nødvendigt....

Efter at Knud havde faaet lidt Huld paa Kroppen og den nødtørftigste Ekvipering, tog han ud i Plads paa Landet.

Den allerførste Dag blev han sat til at indfange et Par af de løst græssende Heste, og faa dem spændt for en Plov, som han skulde pløje med.

Uagtet det var gamle, tamme Dyr, vilde det uden en indfødt Arbejders Hjælp ikke være lykkedes ham, og han rystede af Udmattelse, inden han fik Hestene fat og Seletøjet lagt paa dem.

Da han, ganske ene, uden at kunne øjne noget andet Menneske, var begyndt at pløje, og Hestene rendte fuldkommen rundt med ham, var der Øjeblikke, hvor han troede, at han maatte lade det hele fare og blot se at vinde tilbage til Gaarden for at faa Hjælp til at samle Dyrene sammen igen.

Men han blev. Og om ogsaa det var meget lidt og meget daarligt Arbejde, han fik gjort, naaede han dog til, at det blev *ham*, der fik Styr paa Hestene, og ikke de paa ham.

Den Dag blev siden efter Knud et Sindbillede for hele hans Liv ude paa Sletterne.

161

I lang Tid stillede saa at sige hver Dag ham Opgaver, som han paa Forhaand fandt umulige at løse, men hvor det dog til at begynde med lykkedes ham ikke helt at blive kastet af. Lidt efter lidt arbejdede han sig siden frem til at faa Kram paa Tingene.

Han var anspændt og maatte holde ud, blev sulten og træet, spiste sig mæt og faldt i Søvn.

Det var noget lignende, som da han arbejdede med Asfalten inde i Byen, men herude kom saa meget andet til.

Først og fremmest Fornemmelsen af de hundrede Mile Land og Land omkring ham og de tusinder paa tusinder Mile Luft og Lys over ham.

Dernæst en Følelse af Ligevægt hos de Mænd og Kvinder, som levede og arbejdede herude, uanset deres Vrede og Glæde, Kiv og Skuffelse, Bekymringer og Længsler. Deres Sindsbevægelser ligesom faldt til Leje i en vis Livets Selvfølgelighed. De havde alle over sig noget af deres Børn, der trivedes mellem Mennesker og Dyr, under Vejrligets og Aarstidernes Vekslen, som Planter, der voksede. Menneskenes Dage ude paa de store Sletter kom og gik som Aandedrættet i deres Legeme.

Knud brugte al den Viljekraft, han raadede over, alt det forskelligartede Arbejde, han 162efterhaanden lærte at magte, al den Mad og Søvn og Hvile, han kunde opdrive, til at kæmpe sig hen imod denne rytmiske Ro, som prægede de andre.

Men efterhaanden vandt han den sammen med Overlegenheden over Arbejdet og Kræfterne i Kroppen, der gjorde ham jævnstillet! med Menneskene omkring ham.

Herude arbejdede Mand og Hustru sammen med deres Børn under Naturens Bistand eller Modvilje, som et Samfund, der hurtigt forekom ham at være *det* eneste rimelige.

Den store By, der havde været hele hans tidligere Tilværelse, mærkedes kun som en fjern Guldmølle, hvori Udbyttet af Sletternes Arbejde formalede. Om Møllerfolkene derinde maaske tog lidt rigeligt for deres Virksomhed, behøvede man ikke at regne saa nøje, fordi Naturen, som Menneskene herude bekæmpede og

tjente, dog til syvende og sidst var den rette, udtømmelige Guldkilde.

Og til Naturen hørte Dyrene, hvis Temperament Knud maatte lære at forstaa, Dyrene, som Mennesker havde levet sammen med i tusinder af Aar, men som nu efterhaanden de store Byer fik Millioner af dem spærret ude fra...

Han havde hurtigt faaet Heste købt for de 163 Penge, han kunde spare sammen af sin Løn, og arbejdede saa hele Aaret rundt som Pløjemand for andre. Men allerede dengang drømte han sikre Drømme om Land at bebygge og dyrke for sig selv.

Og efter et Par Aars Forløb kunde han begynde at leje Land.

Ofte kom han til at smile ved Tanken paa det, han i gamle Dage havde kaldt for Arbejde, oven i Købet finere Arbejde end hvad der nu optog ham og udviklede ham fra Dag til Dag. Lektielæsningen i Skolen, det juridiske Studium paa Universitetet, Sagerne fra Prokuratorkontoret, selv virkelig „aandeligt“ Arbejde, som han indirekte var kommen i Berøring med — altsammen syntes det ham nu at være en Tjener, som paa mange Maader havde gjort sin Herre fattig, spærret ham inde i Stuer, over nogle nyttige men flere unyttige Skrifter og Protokoller og Lister, holdt ham borte fra den frie Sol og Vind og Væde, dræbt det umid delbare i hans Samkvem med Mennesker, gjort Livet indviklet, uroligt og inderst inde uforstaaeligt, fordi alle disse Bøger vilde prøve paa at forklare, hvad der ifølge sit Væsen var uforklarligt.

I de store Byer herskede dette kunstige Arbejde med hele sit Tyranni og søgte at brede sig videre og videre for efterhaanden at lægge hele Jorden med alt Land og Hav under sig. Endnu var det Mennesker muligt at redde sig fra dette Tvangsherredømmes Greb, saaledes som han selv havde kunnet det; men Aar efter Aar sugedes i de gamle Lande flere og flere Mennesker ind til de store Stæder, som tog deres Kraft og degenererede deres Efterkommere; Aar efter Aar fik Storbyen ædt sig længere og længere frem og dybere og dybere ind i Landet derude.

Stundom kunde Knud give sig til at fantasere over disse store Byers Skæbne, naar Nemesis engang ramte dem i Skikkelse af det sociale Opgør med Baal og Brand, saaledes som det sikkert maatte komme. Da vilde Verden genlyde af Ødelæggelser og Rædsler, som kun den almindelige Udmattelse fik bragt til at ophøre. Og kunde Ploven da ikke igen en Gang i Verdens Historie komme til at gaa hen over Millionbyers sammenstyrtede Ruiner? Kunde Frelsen for Menneskeslægten ikke endnu en Gang komme ude fra det store Land og det enfoldige Arbejde?

Menneskene paa de store Sletter var saa vist ingen Engle, men heller ingen hovmodige Hjernemaskiner og Eksperimentmagere med Livet; de var heller ikke Slaver af kunstigt udstykket og pinefuldt Arbejde, som ingen anden Himmel hvælvede sig over end den, Folk prøvede paa at spekulere sig til — hvis de ikke opgav det hele og lod staa til i en Pengejagt, der var blottet for enhver Idé, undtagen Misundelsens.

Ude paa de store Sletter blev Menneskenes Penge til Land, man kunde se for sine Øjne, og som man lagde alle sine Lemmers Kræfter i.

Aldrig havde Knud inde i Byen øjnet et saa anskueligt Maal, hvori der var saa klar en Begrænsning, saa udtømmelige Muligheder og saa sikker en Forbindelse med Naturen om en og i en.

Han kom til at elske Penge, som alle andre herude paa Sletterne elskede Penge, fordi de kunde blive til Land.

Heri var der noget af det uendelige indenfor den Synskreds, ens Blik kunde beherske, heri var der Fantasier, som kunde ses med blotte Øjne, Fremsyn, man kunde pløje op med egne Hænder, intet Fantasteri.

Der var en Bog, som handlede om Sletternes Historie, Kampene med Indianerne, Jordens Opdyrkning, Dannelsen af Bondestanden dér. Den forherligede de hvide Mænd, som fortrængte Urbefolkningen, og deres Kulturs Overlegenhed overfor Naturfolks Levevis. Tilværelsen begyndte for den Bog med Bonden og endte med Bonden. Knud saa klart dens Naivitet, men læste den med Forkærlighed. Dens Tro var styrkende. Styrkende for hans Virken i det Arbejde, han havde formaaet at gøre til sit, og som han øvede uden at stirre fremad eller skele til højre og venstre for at opdage dets Berettigelse og Forbindelse med anden Livets Gerning. Der var en berømt Devise som hed: Ved at holde ud —! Dens Værd for Livet havde han heldigvis lært at kende. Men hvis han selv skulde vælge en Devise, vilde den komme til at hedde: Ved at søge til Bunds — helt og holdent og alene dykke ned i!

I de lette Arbejdsmaaneder, og naar Aftenerne var lange, læste baade Knud og de andre ude paa Sletterne Bøger, lige til hverken Bind eller Blade kunde mere. Saa maatte han stundom tænke paa de mange dannede Folk hjemme, der læste Bøger, som de øvede en Færdighed — med Kunst, Kritik og Overlegenhed. Deres Udbytte af Læsning blev Komplimenter til deres Intelligens og Finfølelse. Herude gik Bøgernes Indhold ind i Menneskenes aandelige Stofskifte, som Fødemidler blev optaget af Legemet, uden mindste Smule

litterær Betragtning og Vurdering. Bøger var aldrig udskilte 167 fra Livet og stod paa Hylder med Forfatternavne tydeligt paa Ryggene. Her var de navnløse, aandelige Foderstoffer af forskellig Kvalitet og til forskelligt Brug.

Knud hørte ikke til de mange herude, der brugte Bøgerne som Næring for en Trang til Fantasieren.

Den Trang tilfredsstillede han ved Hjælp af Moderen hjemme og det gamle Land.

Hende sendte han Brev paa Brev og Penge til Stads. Og naar hun henrykt protesterede imod hans Gaver, var han ikke bange for at prale utilbørligt i Skildringen af sin hele Stilling.

Hun blev hans ganske uforstandige Længsel. Overfor hende og det gamle Land kunde han beruse sig i Ord, han ellers aldrig brugte. Hvert nyt Brev hjemme fra glædede han sig til som til sin Fødselsdag, da han var lille.

Og Moderen skrev flittigt, bad, om der ikke ogsaa kunde falde lidt af til Søsteren og udtalte sin Beundring for Sønnens Fremgang i samme Vendinger, som hun brugte om sine Klæder.

Altid udtrykte hun sin Sorg over, at hun ikke kunde komme paa Besøg hos sin Søn og se hans Hus og Marker og Heste, som hun nu havde fortalt andre saa meget om herhjemme. 168 I det hele taget vilde det have været hendes største Glæde at rejse over og se, hvor godt det var gaaet ham, tilmed da hun jo elskede Landet. Knud kunde have omfavnet og kysset hendes Breve: den lille Moder hjemme med den fine Hat, der havde kostet saa megen Bekymring, med de altid lidt for smaa Sko, og som elskede Landet, naar Faderen om Søndagen kørte hende paa en lille Lejevogn gennem Skov og mellem fine Marker fra og til en mondæn Restauration! Hun såa i Aanden sin Søn som en lille velhavende Proprietær i hjemlig Stil. Og saa tænke sig, hvis hun kom herover! Hvis hun såa det Hus, han selv havde bygget og endnu boede i, klinet op af Ler, med en Bræddedør og et Vindue, uden Loft, Gulv eller Skorsten, inddelt i et Sovekammer og et Køkken, uden Stalde, blot med en indgrøftet Fold nær Huset, hvor Heste og Kvæg, som altid gik ude, kunde lukkes inde bag en høj, stærk Vold, uden Lade og Lo, da alt Korn blev tærsket straks paa Marken og solgt straks til Møller eller Købmand. Hun vilde sikkert græde i Stedet for at glæde sig; hun vilde finde det ubeskrivelig sørgeligt, at hendes Dreng, som havde Studentereksamen og skulde være bleven en fin Sagfører, maatte leve saa usselt. Hun vilde ikke forstaa, at Huset 169 herovre kun var et Køkken og et Ly mod Solhede og Nattekulde, at Naturen var Knuds virkelige, rette Bolig, hvis Sale smykkedes med Billeder af Møje og Ængstelse, Kamp og Fremtidsdrømme. Han elskede sit Hus' nøgne Vægge og den Mangel paa alt ud over det nødvendigeste, hvori han levede; den var det just, som gav ham Evnen til at sætte alting ind paa Fremtiden og til at fantasere med sin Moder. Men selv om hun kom herover, naar han engang havde faaet meget mere Land og ganske andre Bygninger, vilde hun have set alt, hvad der for hendes Øjne overhovedet var at se, i Løbet af nogle Timer, og have fundet det altsammen frygteligt. Den usynlige Storhed i Arbejdet og Forholdene vilde hun lige saa lidt kunne øjne som de endeløse Sletters ensformige Majestæt. Og Følelsen af, hvorledes Naturens Vælde her kunde holde Menneskenes Skæbne i sin Haand, den, som for de andre blev noget af en stille og ydmyg Tilbedelse, vilde for hende kun være som Rædslen for at faa sit Tøj spoleret af en Stormbyge paa en Udflugt, hvor man ikke kunde søge Ly. Hendes Kærlighed til Sønnen vilde faa hende til at ynke ham; Knud kunde allerede tænke sig hendes Planer om at faa ham til at sælge og 170 tage til Byen for at søge en pæn Stilling, nu, han kunde raade over lidt Penge.

Den kære Moder — hun skulde aldrig nogensinde komme herover, men Knud skulde komme hjem til hende med Penge paa Lommen og gøre *alle* hendes Daarskaber med!

Det mest henrivende ligegyldige Nyt hjemme fra skrev hun til ham, og de mærkeligste Ting spurgte hun ham ud om.

Knud smurte frisk væk paa i sine Svar. Kun en Ting, som Moderen hyppigt følte sig for om, gled han let hen over. Det var Spørgsmaalet om ham og Kvinderne. Ikke fordi han paa det Omraade mente at have noget at skjule, men fordi Kvinder i disse Aaringer kun yderst sjældent og flygtigt havde beskæftiget ham. Hans Arbejde med at samle Penge for at vinde Land tog saa at sige alle Følelser og Tanker, undtagen dem, han sendte hjem. Efter Forholdene ude paa Sletterne betragtede han nærmest Kvinder som det sidste af Besiddelse, man naaede til.

De store Sletters Kvinder var gifte Koner eller Døtre under Fædres Varetægt, og faatallige løst stillede Kvindfolk, der gled ind under deres Husbonds Magt og Beskyttelse, som alt andet levende i hans Økonomi. Alle Kvinder herude paa Sletterne arbejdede, Mændene 171 værdsatte dem for deres Arbejde og blev afhængige af dem som Mænd. Rent selvfølgelig vogtedes der over, at ingen uvedkommende traadte anden Mands Kvinde for nær, hun være sig gift eller ugift; hvis det alligevel hændte, betragtedes hun som en Hest, der havde vist sig usikker.

De store Sletter havde en altid genfortalt Roman. Bestandig vendte man tilbage til den med stadig nye Varianter; Knud tænkte, at i gamle Dage vilde den være bleven til en Folkevis.

Den handlede om en stor Landhandlers europæiske Hustru, der lod sig bortføre af en ung, indfødt Arbejder. En modig Ven af hendes forsagte Mand fik med Livsfare hentet hende tilbage fra den Gaard, hvor hendes Elsker havde søgt Tilflugt med hende blandt andre løse Fugle. Da fortvivlede hun over sin vanærende Afhængighed af den unge Mand og angrede bittert og længe; men den tynde, snoede Ring, som hendes Elsker havde sat paa hendes Finger, kunde hun dog ikke kaste fra sig. Og med den drog han hende tilbage. Hun lod sig atter bortføre og til en fjern Provins, hvor Elskeren saa forlod hende. Da hun forkommen og elendig vendte tilbage og for anden 172 Gang blev taget til Naade af sin eftergivende Mand, tvang andre Menneskers Foragt dem bort fra Egnen. Langt borte i det fremmede døde han, og hun blev til et Vrag, der gik fra en Mands Arm til en andens.

Den Fortælling rummede alt, hvad de store Sletters Kvinder og Mænd krævede, baade til at gruble og drømme over og til at vinde igen den Ligevægt, som de følte var nødvendig for deres Liv. Der var Elskovens dunkle Magt i den omstrefjende unge Indfødtes Skikkelse; der var dens korte Fryd og bitre Efterve. Der var den tapre Mands Overlegenhed, den svages Uværdighed; der var Kvindens pinefulde Stemningskiften; der var Samfundets Moral, hvis Brutalitet blev fundet sund og rigtig, ti Brutaliteten følte som rette Ballast i det Samfundets Skib, der ellers vilde gaa til Bunds under Følelsers og Stemningers Forskydning.

Naar Knud engang imellem var inde i den lille By omkring Kastellet, der havde tjent til Værn mod Indianerne, hændte det, at han stødte paa et omstrefjende Pigebarn af Helblod eller Halvblod.

Under hans Ridt hjemefter, ud over Sletterne, kunde Mindet om hendes Favntag bølge i hans Blod og hans Tanke. Dage efter blev 173der endnu noget deraf tilbage som et stille Smil, medens han gik over sine Heste, eller som en drømmende Tankeløshed i en Hvilestund; saa gled det bort i Arbejdet. Og Fremtidsplanerne om flere Heste og Penge og først og sidst mere Land blev ham atter det eneste hørlige Taktslag i hans Liv.

Indtil en Dag, han skulde ind med aftærsket Hvede til den nærmeste Jærnbanestation og tillige havde det Ærinde for en Landsmand at hente en ung kvindelig Slægtning, der lige var kommen fra det gamle Land.

Imellem de faa Passagerer, der steg ud af Toget, havde Knud ikke vanskeligt ved at finde hende. Stor og blond stod hun med Ryggen til ham og fik en noget kejtet Hjælp med sine Sager af et Par smaa, sortsmudskede Fyre.

Hun var kendeligt angst over de andres Tumlen med hendes Ting.

Saa talte Knud til hende i Hjemlandets Sprog.

Næsten med et lille Skrig af Glæde vendte hun sig og greb frem imod ham.

Og i samme Øjeblik, som Knud mødte hendes store og lykkelige Blik, svulmede der igennem ham et uvilkaarligt og mandligt Forsæt om, at denne unge Kvinde, der taknemmelig tyede ind til ham, skulde blive hans. Netop 174hans ligesom hans Kræfter og hans Jord og hvad andet, han følte som sit og sit alene.

VIII

Grete var en tyveaarig Bondepige og faldt til Rette i Livet paa Sletterne saa ganske af sig selv, at Knud kunde smile af Glæde over det. Hun fandt Levemaaden meget simpel imod hjemme, men spiste med god Appetit; hun syntes, Boligerne var altfor tarvelige, men fandt sig dog til Rette i dem; hun arbejdede med ganske samme Selvfølgelighed, som hun spiste, drak og sov.

For Resten mærkede Knud straks, at hun var sky af Natur.

Det lykkedes ham slet ikke at fremkalde hos hende noget, der mindede blot en lille Smule om det jublende Blik, hvormed hun havde set paa ham den allerførste Gang, hun ude paa Jærnbanestationen vendte sig om efter hans Stemme.

I det Blik havde der været en rent umiddelbar Lykke over at blive hjulpet af en Mand, hun trygt turde betro sig til — og netop den 175Lykke var det, som havde betaget Knud. Dette Blik var kommet som en Øjeblikkets Aabenbaring, en Forjættelse, som den uberørte unge Kvinde ikke selv havde anet.

Ti uberørt var hun, saa sikkert som de kaade Kviekalve, der løb omkring paa Sletterne. Det sporede man paa hendes Latter og den Blanding af Ubekymrighed og kilden Skræmthed, som var hendes Væsen.

Knuds Tanker fyldtes efterhaanden af hende paa en helt drømmerisk Maade.

Naar han vaagnede om Morgenen, var det, ligesom noget andet vaagnede med ham og blev hos ham hele Dagen, et andet Liv end det, han levede med sit Arbejde, en anden Verden end den haandgribelige, der omgav ham, et noget, som egentlig ikke var, og dog bemægtigede sig hans Sjæl, saa at al hans Gerning blev det underordnet. Ofte var det en almindelig Stemning, der gennemtrængte hans Sind, som Luft og Lys en Stue, hvor Vinduet bliver lukket op; men det kunde ogsaa være bestemte Erindringer om den unge Pige, der dukkede frem uden nogen af ham selv forstaaet Sammenhæng, stundom lige saa hurtigt svundne, som de var komne, æggende, foruroligende. Eller det kunde være klare og bestemte Minder, som han vilde fantasere videre paa, men 176som tog Magten fra ham og førte ham ud i en brusende stor Længsel efter blot at se hende, være i hendes Selskab, høre hendes Stemme, sidde hende nær.

Han lo af sig selv og var lykkelig over at kunne le af sig selv.

Knud maatte mindes den eneste Gang, han hjemme egentlig helt havde været forelsket. Da var han en sekstenaarig Skoledreng og kæmpede alle sine stærkt begyndte Drifter ned for at skrue Følelserne for en ung jævnaldrende Pige op til en Højde, hvis Hysteri betog ham ganske. Indtil den unge Dame en skønne Dag fornuftigvis forlovede sig med en ti Aar ældre Mand, der hurtigt puttede hende i Bryllupskarethen. Til Trods for al uvidende Overspændthed og latterlig Umodenhed havde der dog i hans Følelse dengang været noget mere end det, han siden havde kendt, naar han tumlede sig med løse Pigebørn og faktisk levede sit Liv med dem uden noget Forhold til andre Kvinder end af og til en flygtig Balforliebelse. De stadigt skiftende, forskellige Pigebørn havde op og ned moret og kedet ham, interesseret ham og forekommet ham utilladeligt banale; de havde kunnet henrive hans Sanser; men det var overmaade lidt af dem, der blev hængende ved ham, naar han var 177skiltes fra dem. Til sidst havde Kvinder hjemme staaet for ham som det virksomste men ogsaa kostbareste og vanskeligste Led i Livsnydelsernes Kæde paa en Strugglers Vej. Undtagne var alene Moderen, der stod ganske for sig selv paa den ene Side af hele Tilværelsen, og saa Søsteren, som han aldrig naede til at betragte som Kvinde.

Indtil Katastrofen kom, og han blev smidt ud af det saakaldte gode Selskab.

Da havde han om Bord paa Skibet til det fremmede Land drømt hadefulde Drømme om at kunne bruge sit Kvindetække, til at gøre et glimrende Parti ovre i Guldlandet; mangen Eventyrer var naaet frem ad den Vej. Med et næsten fortvivlet Raseri saa han mellem første Klasses Passagerer en mørkøjet ung Dame, der, til Trods for Svælget mellem hende og anden Klasses Passagererne, kendeligt havde kastet sine Øjne paa ham. En af Styrmandene fortalte ham, at den gamle Herre, til hvis Arm hun støttede sig, medens mangt et Blik forvildede sig over til Knud, var hendes Fader, en meget rig Mand, som fra en Europatur nu vendte hjem. Paa en af Rejsens Mellemstationer gik Fader og Datter fra Borde, uden at Knud havde faaet vekslet et Ord med den elegante unge Frøken; men da der ved Landgangen 178bød sig en Lejlighed dertil, havde han frækt grebet hendes Haand og faaet et endog meget varmt Tryk igen. Hvor bestialsk, tænkte han dengang, havde ikke hans Pengemangel hindret ham i at vinde en maaske glimrende Chance, og hvor bittert trøstede han sig ikke med en Handelsrejsendes utro Kone, der søgte Glemsel for sin kortspillende og udsvømmede Mand hos det slanke unge Menneske!

Alle sine Kvindeerfaringers Hab und Gut havde Knud ført over i det nye Land og dér blot yderligere lært at bruge Kvinders Svaghed til ganske utilsløret, økonomisk Fordel — som saa mange andre, der var Mænd af Køn.

Det kunde krybe i ham ved Tanken nu.

Somme Tider syntes han, at han ikke kunde haste nok med at faa Minderne om al den Elendighed tilintetgjort for Tid og Evighed.

Men der var andre Mænd ude paa Sletterne, som havde faaet Øje paa Grete og begyndte at lægge an paa den unge Pige.

Knud følte Uro og Skinsyge gribe sig, saa meget mere, som han slet ikke var klar over, hvor han havde hende.

Hun var ligelig og vel tilfreds, blev kun overgivet sammen med andre, unge Kvinder. En enkelt Gang syntes det Knud, som om hun undgik ham.

179

Med de andre Mænd, der søgte at behage hende, snakkede hun lige saa ligefrem som med ham. Engang imellem kunde Knud falde i Staver over et Udtryk i hendes Øjne, naar de sad sammen, nogle Stykker, og hun, medens der blev talt omkring hende, saa paa ham eller en af de andre Mænd.

Det var et Udtryk, som Knud svagt mindedes fra andre Kvinder, et ubevogtet, forskende, som om de, uden at kunne ses, stod og saa paa Mændene med en rolig og praktisk Nysgerrighed.

Et Nu efter kunde dette Udtryk være borte, øjensynlig uden at Grete selv vidste, hvad der var draget igennem hendes Sind som Skyggen af en Sky over Sletten.

Knud ærgrede sig over at føle Skinsygen mere og mere faa Tag i ham. Han forekom sig selv mere latterlig end egentlig nødvendigt, naar han søgte at finde paa smaa Opmærksomheder eller Gaver for at indsmigre sig hos hende og stikke de andre ud. Men til Trods for al Latterligheden kunde han slet ikke lade det være. Han drev det endog til at pynte sig for at behage hende, og søgte at vise sig for hende i Situationer, som han mente, hun maatte synes om. Tydeligere og tydeligere følte han, at, enten han vilde eller ej, maatte han gaa den hele 180Skala af mandlige Tilnærmelsesforsøg igennem, saaledes som Naturhistorien nu engang foreskrev dem.

Efter en Dag, hvor han havde maattet anstrenge sig særligt overfor hende, greb oprigtig Ærgrelse ham over, at de Tider var forbi, der slet ikke laa saa langt tilbage herovre, da man vandt sine Kvinder gennem Kamp med andre Mænd og Rov. Det havde dog været ægte menneskeværdigt at strække et Par Rivaler til Jorden, og saa faa Grete op paa Hesten! —

Efter Høsten blev der i Følge hævdvunden Skik festet i et Krat nede ved en Flod. Folk var kommen sammen fra mange Miles Omkreds og havde slaaet Lejr, for at blive der nogle Dage. Der blev spist og drukket, holdt Taler, leget og danset.

Knud dansede ikke, fordi nogle af de andre unge Mænd havde haft Held til at faa fat i Grete, og hun dansede med dem paa en Maade, som Knud hurtigt fandt støjende og næsten ved at blive upassende.

Han søgte bort fra Dansepladsen og drev uvillig omkring.

Da han såa Grete igen, var hun alene og gik, endnu varm efter Dansen, med Hovedet en 181Smule løftet og Blikket spejdende, omkring mellem Grupperne af Folk, der drev af Sted eller stod stille eller laa i Græsset. Af og til blev der kaldt paa hende, og hun svarede, kunde ogsaa standse og sige nogle Ord, smilede eller lo; men saa forstod hun at komme videre, bestandig med det lidt anspændte og stjaalent spejdende Udtryk.

Da slog det Knud, at det var ham, hun søgte.

Han traadte hurtigt frem imod hende.

„Grete!“ kaldte han.

Og idet hun såa ham, kom der i hendes Øjne det Udtryk af overstaaet Skræk og Glæde, som han havde mødt i et Øjeblik Glimt den Dag, han hentede hende paa Stationen.

„Aa,“ sagde hun med en Bevægelse frem imod ham, „Du er da ikke vred paa mig?“

Og hun lukkede et Øjeblik Øjnene i Lykke over det Blik, hvormed han svarede hende.

Saa kom de andre til, og Knud fik ikke engang grebet hendes Haand.

Men om Natten, medens alle sov i Lejren, listede Grete sig med fuldkommen Koldblodighed og Sikkerhed ud til ham, som ventede hende i Brynet af Krattet ...

Da Dagen var ved at bryde frem, fik de unge Mennesker omsider sagt hinanden Farvel, 182og Knud såa hendes Skikkelse glide ind igen imellem Teltene.

Han fandt sin Hest, og medens endnu Fornemmelsen af hende og hendes Kys og Kærtegn sad ham i hele hans Legeme, red han paa Maa og Faa ud paa Sletten.

Længe lod han Hesten løbe i den vante Galop. Det blev ganske klar Dag, og den røde Sol ligesom hejsede sig selv langsomt op paa den skyfri Himmel over den uendelige Slette.

Baade Rytter og Hest havde Varme nok i Kroppen. Knud slog over i Skridt.

Gennem alle sine Sansers Længsel følte Knud overfor denne Kvinde en Hengivenhed, Ømhed og Taknemmelighed, som han aldrig før havde kendt.

Hin Dag, da han for første Gang havde set hende, var han bleven grebet af en pludselig og rent mandhaftig Forelskelse. Den var vakt af hele hendes Kvindeskikkelse og af det Blik og den Betoning i hendes Stemme, der, uden at hun anede det, kastede ind i hendes Kvindesjæl et Glimt, som rent umiddelbart blændede og betog ham. Og han havde ikke givet sig til at drømme og spekulere over sin Forelskelse. Han havde grebet den, i samme Nu, den opstod, med en fast Beslutnings resolute Kraft, som naar han lynsnart maatte bruge et gunstigt 183øjeblik til at faa Overtag over en af Slettens vilde Heste, der skulde bringes til at tjene ham: hun skulde blive hans. Han var rede til at sætte alle sine Evner ind paa Handling for at naa det

Maal. Og den Styrke og Lykke, som hans mandige Beslutning fødte i ham, blev kun paa hemmelighedsfuld Maade øget af Forelskelsens Spil.

Men bagefter havde han overfor Grete lært en Ængstelse at kende, som al hans Vilje ikke havde kunnet overvinde. Og nu følte han den dybe Lykke i, at han dog til syvende og sidst kun havde faaet hendes Kærlighed som Gave. En Gave, han skulde og vilde staa til Ansvar for med alt, hvad der var hans, netop fordi den, som enhver virkelig Gave, var ufortjent.

Aldrig havde han næret en Følelse af saa vidunderlig en Frugtbarhed som hans Kærlighed til Grete.

Frugtbarhed var netop Ordet, for saa vidt som Ord var i Stand til at udtrykke det.

Frugtbar, som Jorden, han dyrkede, var frugtbar, fordi der blev lagt Vilje og Arbejde i den. Uberegnelig i sin Frugtbarhed som Jorden, fordi ingen kender Vinden og Vejret. Ingen kunde paa Forhaand maale Velsignelsens Fylde eller Skuffelsernes Bitterhed. Nuvel — det var netop Menneskets Lykke, at ingen 184herskede over Vind og Vejr, men kun over sin egen *Trofasted*.

Knud var en Virkelighedens Mand, bunden til sin Jord med den mægtige Himmel over.

Med den Pige, han elskede og skulde gøre til Kvinde, vilde han nu dyrke Jorden i det Arbejde, den gamle Doktor med Rette kaldte Verdens egentlig eneste rigtige Arbejde, og hvor Mand og Kvinde kunde være højre Haand og venstre Haand.

Sammenhæng og Helhed kunde og skulde der blive i det Liv.

Knud maatte smile: en Idéforbindelse havde grebet ham: Sammenhæng og Helhed ...! Saaledes havde de de første Ord lydt, han i sin Tid hørte af Professoren i Filosofi paa Universitetet hjemme. Sammenhæng og Enhed i Tilværelsen — var det, som Filosofien søgte, og det, som de unge Studenter skulde læse sig til under vise Mænds Vejledning.

Maaske havde Mændene været vise, men han var i hvert Fald ikke bleven vis af den Læsning.

Tilværelsen var for Knud efterhaanden blevet et lidt for stort Begreb. Han var nær ved at tvivle paa, det var en Realitet, kunde næsten tro, det kun var lærde Mænds Hjernespind, 185hvori de søgte at finde Love, som Virkeligheden bestandig trodsede.

Hans egen Tilværelse var derimod blevet ham Problemet, hvorpaa han havde sat al sin Vilje ind foruden Spor af Læsning.

For *den* Tilværelse turde han nu haabe paa den filosofiske Professors Sammenhæng og Helhed.

Og med det levende Livs uransagelige Sammenhæng og Mening vilde hans hele Eksistens sikkert ganske af sig selv knytte sig sammen med andres.

Leve, forplante sig og dø — med Eftertryk paa *leve* — ud over den Visdom naaede Filosofien vistnok ikke ...

Knud vendte Hesten.

Men endnu lod han den roligt gaa i Skridt.

Den Nat i Fængselsgaarden, da Doktoren lod ham ene, var bleven det springende Punkt i hans Liv.

Uden den vilde Grete, om han var stødt paa hende, være bleven ham et Kvindemenneske som andre før hende.

Uden den kunde overhovedet alt godt være mødt ham i Verden, og han vilde ikke have formaaet at gribe det.

I sin Udlændighed havde han begaaet en Forseelse, der ret beset var Konsekvensen af 186hele hans forføjede Liv. Og da var det bleven ham beskaaret at maatte kæmpe sig igennem en Straf, der ikke humant forklarede hans Brøde og efter Bøger lærte ham at undskylde sig selv. Brutalt var han bleven tvunget til at samle hele sig selv for at undgaa Tilintetgørelse. Han havde faaet Handlingens Brød i Stedet for Betragtningens Stene. Saa var det blevet ham selv, der var kommen til at forme sin Tilværelse videre.

Og han havde kunnet gribe Lykken, da den *naadigt* krydsede hans Vej ...

Knud tog Tøjlerne op og satte Hesten i Galop. Solen stod højt paa Himlen, og han længtes tilbage til sin Lejr. —